वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड

cf=j= @)&!.)&@ sf]

aflif{s k|ltj]bg

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

काठमाडौं

aflif{s k|ltj]bg – @)&!.)&@

प्रकाशकः **वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय**
नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

मुद्रणः **ग्लोबल प्रिन्ट कनेक्सन प्रा.लि.**

बिषय सूची

i) बिषय सूची
ii) दुई शव्द

पेज

भाग - १

१. वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको संक्षिप्त परिचय **१-१०**
१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ बोर्ड गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार ३
(क) बोर्डको गठन ३
(ख) बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार ५
१.३ वोर्डको प्रशासनिक, संरचना र जनशक्ति व्यवस्था ७
१.४ वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोष र यसको प्रयोग ८

भाग - २

२. आ.व. ०७१।७२ को बार्षिक प्रगति चित्रण **११-२४**
२.१ आय व्यय ११
२.२ बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र वित्तीय प्रगति ११
२.३ भौतिक प्रगति १२
२.४ बोर्ड बैठक र मुख्य मुख्य निर्णयहरु १३
२.५ आ.व. ०७१।७२ मा सम्पादित मुख्य मुख्य कृयाकलापहरु १३
२.५.१ कल्याणकारी, उद्धार एवं सामाजिक सुरक्षा सम्वन्धी कार्यहरु १३
२.५.२ अभिमुखीकरण तालीम वापतको रकम सोधभर्ना १५
२.५.३ वैदेशिक रोजगार स्थानीयकरण कार्यक्रम १५
२.५.४ वैदेशिक रोजगारमा जानेहरुका लागि सीप विकास कार्यक्रम १७
२.५.५ श्रम बजार प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थापन २०
२.५.६ आप्रवासी स्रोत केन्द्र २१
२.५.७ कामदारको जीवनरक्षा/उद्धार २२
२.५.८ चेतनामूलक कार्यक्रमहरु २२
२.५.९ तालीम प्रदायक संस्थाहरुको अनुगमन २२
२.५.१० पाठ्यक्रम दिग्दर्शन निर्माण र परिमार्जन सम्वन्धी कार्य २३
२.५.११ राजदूतावासमार्फत गरिएका प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु २३
२.५.१२ बोर्डबाट सम्पादन भएका अन्य कार्यहरु २४

भाग - ३

३. बोर्डका समस्या, चुनौती, सुझाव तथा निष्कर्ष **२५-३२**

३.१ समस्या र चुनौती २५

३.२ सुधारका लागि सुझावहरु २९

३.३ निष्कर्ष ३१

अनुसूचीहरु **३५-८७**

१. बोर्डका पदाधिकारीहरुको विवरण ३५

२. स्वीकृत संगठन संरचना ३७

३. स्वीकृत दरबन्दी विवरण ३८

४. आ.ब.२०७१।७२ को बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको खर्च विवरण ३९

५. आ.ब.२०७१।७२ को बार्षिक भौतिक प्रगति विवरण ५०

६. आ.ब. २०७१।७२ मा बोर्ड बैठकका मुख्य-मुख्य निर्णयहरु ६१

७. मृतक कामदारको मृत्युका कारणहरुको विवरण ८३

८. राजदूतावासमार्फत गरिएका प्रवर्द्धनात्मक र अन्य कार्यहरुको खर्च विवरण ८४

९. आ.ब.२०७१।७२ को समग्र वित्तीय स्थिति ८५

१०. असार मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैंकहरुमा रहेको रकमको विवरण ८६

११. आ.ब. २०७१।७२ को वार्षिक कार्यक्रममा भएको खर्चको विवरण ८७

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

नयाँ बानेश्वर, काठमाण्डौ
फोन नं. ०१-४१०५०५८
४१०५०६८

फ्याक्स नं.०१-४१०५०६१

संक्षिप्त भनाई

नेपाली अर्थतन्त्र मुल रुपमा कृषिमा आधारित भएतापनि पछिल्लो दशकमा विस्तारै विप्रेषणउन्मुख हुँदै गइरहेको छ । विप्रेषणको प्रमुख स्रोतको रुपमा वैदेशिक रोजगारमा साधारण कामदारको रुपमा गएका नेपाली नागरिकहरु रहेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को आर्थिक सर्वेक्षण अनुसार नेपालको कुल गार्हस्थ उत्पादनसँग विप्रेषणको अनुपात २७.७ प्रतिशत रहेको छ । अझै पनि कुल संख्यामध्ये ७५ प्रतिशतभन्दा बढि वैदेशिक रोजगारमा गएका नेपालीहरु अदक्ष कामदारको रुपमा जाने गरेको अवस्था छ । यसैगरी वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सही र तथ्यपरक सूचनाविना नै पनि धेरै नेपालीहरु वैदेशिक रोजगारीमा गइरहेको यथार्थ अझै विद्यमान छ ।

वैदेशिक रोजगारीलाई प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गरी कामदारको अधिकतम हित र सुरक्षाको साथै यसबाट प्राप्त हुने प्रतिफल बृद्धि गर्न र यसको सदुपयोग गर्ने कार्यमा सहजीकरण गर्न विभिन्न सरकारी निकायहरु स्थापना गरिएका छन् । यस्तै एक निकायको रुपमा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड रहेको छ र बोर्डको प्रशासनिक र व्यवस्थापकीय निकायको रुपमा वि. सं. २०६५ साल कार्तिक १८ गते सचिवालयको स्थापना भएको हो । यसलाई वैदेशिक रोजगार ऐन तथा नियमावली २०६४ र कार्य संचालन निर्देशिका २०६८ मार्फत तोकिएका कार्य गर्ने जिम्मेवारी र अधिकार प्रदान गरिएको छ । यसै अनुरुप सचिवालयले वार्षिक रुपमा कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ । गत आर्थिक वर्ष २०७१/७२ मा पनि वार्षिक कार्यक्रमको रुपमा कल्याणकारी, संचारमूलक, जानकारीमूलक लगायत विभिन्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिएका छन् । यी कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन पर्याप्त त मान्न सकिदैन, तथापि, विद्यमान जनशक्तिको आधारमा भने यसलाई सकारात्मक उपलब्धीकै रुपमा लिनुपर्दछ । कार्यक्रमहरुको प्रतिवेदनको रुपमा प्रस्तुत यस प्रकाशनमा समावेश भएका विषयवस्तु र तथ्याङ्कको आधारमा यसको पाठक तथा सरोकारवालाहरुबाट पृष्ठपोषण प्राप्त भई आगामी दिनमा सुधारका लागि मार्गदर्शन समेत प्राप्त हुने अपेक्षा गर्दछु ।

अन्तमा, यस प्रतिवेदनको तयारी र प्रकाशनमा खटिने बोर्डका निर्देशक श्री निर्मला थापा, लेखा अधिकृत श्री शुशील कुमार ढकाल, कम्प्युटर अपरेटर श्री जनक बहादुर बटाला लगायत प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा यस कार्यमा सहयोग गर्ने सचिवालयका सम्बन्धित सबै कर्मचारीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

(रघुराज काफ्ले)
कार्यकारी निर्देशक

Effu- !
वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको संक्षिप्त परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

एक्काइसौं शताब्दीको दोस्रो दशकको मध्यसम्म पनि नेपाली अर्थतन्त्रको सबैभन्दा चुनौतीपूर्ण विषयहरुमा गरिबी र बेरोजगारी रहेको तथ्यलाई नेपाल सरकारका नीति, योजना तथा प्रतिवेदनहरुले पुष्टि गरेका छन् । गरिबीमा पनि आयमूलक गरिबीको आयाम बढि संवेदनशील छ । गरिबी र बेरोजगारी एक अर्कासँग जोडिएका हुन्छन् र एकले अर्कोलाई पृष्ठपोषण गर्दछन् । यसर्थ, विश्वव्यापी एजेण्डा तथा राष्ट्रिय एजेण्डा समेत बनेको गरिबी घटाउनको लागि बेरोजगारी पनि घटाउनु जरुरी छ । त्यसमाथि सन् २०२२ सम्ममा नेपाललाई अति कम विकसित राष्ट्रहरुको समुहबाट विकासशील राष्ट्रहरुको समुहमा स्तरोन्नती गर्ने नेपालको दीर्घकालीन लक्ष्य हासिल गर्नको लागि पनि आर्थिक रुपमा सक्रिय उमेर समुहको लागि रोजगारीको अवसर र वातावरण अनिवार्य छ । तर स्वदेशमा पर्याप्त आयमूलक रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना हुन सकेको छैन । त्यसमाथि २०७२ वैशाखको भुकम्पको कारण गरिबीको मात्रा तथा सघनता समेत बढेको र भुकम्प प्रभावित समुदायको आय आर्जनको विकल्प बढाउनुपर्ने छ । यसकारण वैदेशिक रोजगारी नेपाली नागरिक तथा अर्थतन्त्रको समेत रहर र बाध्यता दुवै बन्न पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७१/७२ सम्ममा चालिस लाखभन्दा बढि नेपाली नागरिकहरु श्रम स्वीकृति लिएर वैदेशिक रोजगारीमा गएको तथ्याङ्क वैदेशिक रोजगार विभागसँग छ । एकातर्फ नेपालमा युवाहरु कृषि तथा अन्य परम्परागत पेशाप्रति आकर्षित हुने वातावरण सिर्जना हुन सकेको छैन भने अर्कोतर्फ श्रम बजारमा आर्थिक गतिविधिमा सक्रिय हुन सक्ने जनसंख्याको अनुपात कुल जनसंख्याको ५७ प्रतिशत छ । त्यस्तै राज्यले

विकासमा गरेको लगानीबाट रोजगारीका अवसरहरु खासै सृजना हुन सकेको देखिदैन । आर्थिक रुपमा सक्रिय उमेर समूहको जनसंख्याको ३१ प्रतिशतलाई पूरा समयको रोजगारी उपलब्ध हुन सकेको छैन, श्रम बजारमा प्रवेश गर्ने अधिकांश युवाहरु कुनै तालीम, प्रशिक्षण र व्यावसायिक सीपविना नै प्रवेश गर्दछन । यस परिवेशमा पनि वैदेशिक रोजगार नेपाली युवाहरुको रोजगारीको विकल्प बन्दै गएको छ । दैनिक सरदर झण्डै १५०० जना युवाहरु श्रम स्वीकृति लिएर वैदेशिक रोजगारीका लागि विदेशिने गरेका छन । श्रम स्वीकृति नलिई जाने युवाहरु पनि उल्लेख्य संख्यामा रहेको अनुमान गरिएको छ ।

वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त बिप्रेषण देशको अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण अंशको रुपमा स्थापित हुँदै गएको छ । तापनि अपेक्षित मात्रामा तलब सुविधा नपाउनु, दुर्घटना र ठगीका घटनाहरु बढ्नु, समाजमा नकारात्मक असरहरु समेत देखा पर्नु जस्ता अवस्थाहरुले यस क्षेत्रको समुचित व्यवस्थापन, प्रवर्द्धन र पुनःर्स्थापनको कार्य गर्नु आवश्यक भएको छ ।

बैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन तथा कामदार र व्यवसायीको हकहित संरक्षण र कल्याणकारी कार्यहरु समेत गर्नका लागि वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ बमोजिम वि.सं. २०६५ साल कार्तिक १८ गते वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको स्थापना भएको हो । बोर्ड सुरक्षित श्रम बजारको खोजी गर्ने, द्विपक्षीय सम्झौता (BLA) सम्बन्धी कार्य गर्ने, कामदारहरुको उद्धार गर्ने र नीतिगत स्पष्टता र अनुमानयोग्य वातावरण बनाउने प्रयास समेतमा संलग्न रहने गर्दछ । तथापि यो वैदेशिक रोजगार ऐनद्वारा परिचालित हुने र छुट्टै कानूनी व्यवस्था अन्तर्गत स्थापना नभएकोले स्वायत्तताको दृष्टिकोणले त्यति सबल छैन ।

आफ्नो स्थापनाकालदेखि हालसम्म बोर्डबाट मुख्यतया बिदेशमा अलपत्र परेका नेपाली कामदारको उद्धार गर्ने, अङ्गभङ्ग भएका कामदारलाई आर्थिक सहायता दिने, मृतक कामदारका परिवारलाई आर्थिक सहायता दिने, मूख्य गन्तव्य देशका नेपाली राजदूतावासहरुलाई आवश्यक वित्तीय एवं भौतिक सहयोग गर्ने, विदेशमा मृत्यु भएका नेपालीका शव ल्याउने र घरसम्म पु¥याउने, सूचनामूलक र जानकारीमूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने लगायतका कार्यहरु हुँदै आएका छन् । यी कार्यहरुका अतिरिक्त स्वदेशमा सुरक्षित गृह संचालन, बालबालिकाको शैक्षिक विकास, महिलाका लागि भाषा तथा सीप विकास तालीम, सुरक्षित श्रम बजारको खोजी, यस क्षेत्रसँग सम्बन्धित अध्ययन अनुसन्धान, अभिलेख व्यवस्थापन, पुनःर्स्थापना र पुनःएकीकरणका कार्यहरु गर्ने जिम्मेवारी बोर्डको रहेको छ। बोर्डका गहन जिम्मेवारीहरु पूरा गर्न श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, बैदेशिक रोजगार बिभाग, परराष्ट्र मन्त्रालय, विदेशस्थित नेपाली राजदूतावासहरु, स्थानीय निकाय, अर्थ मन्त्रालय जस्ता सरकारी निकायहरु, वैदेशिक रोगजार व्यवसायी संस्था, तालीम प्रदायक संस्था, बीमा संस्थान, स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने संस्थाहरु, नागरिक समाज, व्यवसायीहरु र राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरुको समन्वय, सहयोग र सहकार्यको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको छ।

१.२ बोर्डको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार

(क) बोर्डको गठन

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को प्रस्तावनामा वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउने विषय उल्लेख छ । यसै सन्दर्भमा ऐनको दफा (३८) को उपदफा (१) मा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको गठन सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । यसै बमोजिम वि.सं. २०६५ साल कार्तिक १८ गतेदेखि बोर्डले सचिवालय स्थापना गरी कार्य संचालन गर्दै आएको छ ।

बोर्डको गठन व्यवस्था निम्न बमोजिम रहेको छ-

बोर्ड गठन

(क) श्रम तथा रोजगार मन्त्री/राज्यमन्त्री	- अध्यक्ष
(ख) श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री/सहायक मन्त्री	- उपाध्यक्ष
(ग) सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग (सम्बन्धित क्षेत्र हेर्ने)	- सदस्य
(घ) सचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय	- सदस्य
(ङ) सचिव वा निजले तोकेको रा.प.प्रथम श्रेणीको प्रतिनिधि, गृह मन्त्रालय	- सदस्य
(च) सचिव वा निजले तोकेको रा.प.प्र. श्रेणीको प्रतिनिधि,परराष्ट्र मन्त्रालय	- सदस्य
(छ) सचिव वा निजले तोकेको रा.प.प्रथम श्रेणीको प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय	- सदस्य
(ज) सचिव वा निजले तोकेको रा.प.प्रथम श्रेणीको प्रतिनिधि, कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय	- सदस्य
(झ) सचिव वा निजले तोकेको रा.प.प्रथम श्रेणीको प्रतिनिधि, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	- सदस्य
(ञ) महानिर्देशक, वैदेशिक रोजगार विभाग	- सदस्य
(ट) प्रतिनिधि (प्रथम श्रेणी सरह), नेपाल राष्ट्र बैङ्क	- सदस्य
(ठ) वैदेशिक रोजगारका विशेषज्ञहरुमध्येबाट नेपाल सरकारद्वारा मनोनित एकजना महिला समेत दुई जना	- सदस्य
(ड) वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको अध्यक्ष र सोही संघले मनोनयन गरी पठाएको एकजना महिला प्रतिनिधि गरी दुई जना	- सदस्य
(ढ) वैदेशिक रोजगारसम्बन्धी सीपमूलक र अभिमुखीकरण तालीम सञ्चालकहरुमध्येबाट नेपाल सरकारद्वारा मनोनीत एकजना महिला सहित दुई जना	- सदस्य
(ण) स्वीकृतिप्राप्त स्वास्थ्य संस्थाका कम्तीमा एम.बी.बी.एस. उत्तीर्ण चिकित्सकमध्ये नेपाल सरकारद्वारा मनोनीत एक जना	- सदस्य
(त) नेपाल सरकारले तोकेका कुनै चारवटा मान्यताप्राप्त ट्रेड यूनियन महासंघको अध्यक्ष वा यस्ता महासंघले मनोनयन गरी पठाएका एक-एकजना प्रतिनिधि गरी चार जना	- सदस्य
(थ) प्रतिनिधि, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ	- सदस्य
(द) प्रतिनिधि, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्	- सदस्य
(ध) कार्यकारी निर्देशक	- सदस्य-सचिव

आ.व.०७१।०७२ मा बोर्डमा प्रतिनिधित्व गर्नु हुने पदाधिकारीहरुको विवरण ***अनुसूची १*** *मा उल्लेख गरिएको छ।*

(ख) बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा (३९) मा उल्लेख भए अनुसार बोर्डको काम,कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम छ-

(क) अन्तर्राष्ट्रिय श्रम बजारको खोजीका लागि अध्ययन गर्ने, गराउने र नयाँ अन्तर्राष्ट्रिय बजारको खोजी गर्ने गराउने,

(ख) वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धनको लागि सूचना सङ्कलन, प्रशोधन र प्रकाशन गर्ने,

(ग) वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषको परिचालन गर्ने गराउने,

(घ) वैदेशिक रोजगारीमा गएका कामदारको हित संरक्षण सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने गराउने,

(ङ) विदेशबाट फर्की आएका कामदारको सीप, पूँजी र निजले सिकेको प्रविधि उपयोग गरी राष्ट्रहितमा लगाउने कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,

(च) विभिन्न मुलुकसँग गरिने श्रम सम्झौता सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने,

(छ) वैदेशिक रोजगार अभिमुखीकरण तालीम दिने संस्था दर्ता गर्न योग्यता तोक्ने ।

(ज) वैदेशिक रोजगार अभिमुखीकरण तालीमको पाठ्यक्रम तर्जुमा र स्वीकृत गर्ने,

(झ) वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन तथा कामदार र व्यवसायीको हकहितको संरक्षण गर्ने सम्बन्धमा अवलम्बन गर्नुपर्ने अल्पकालीन र दीर्घकालीन नीति तर्जुमा गरी नेपाल सरकार समक्ष पेश गर्ने,

(ञ) वैदेशिक रोजगार ऐनको कार्यान्वयन सम्बन्धमा समष्टिगत रुपमा अध्ययन गरी नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(ट) वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कानूनको पुनरावलोकन गर्नुपर्ने देखिएमा सोको पुनरावलोकन गरी आवश्यक सुधारको लागि

नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(ठ) सेवा शुल्क तथा प्रवर्द्धन खर्च निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने,

(ड) नेपाली कामदारले विदेशमा कमाएको आय सरल र सुलभ तरिकाले नेपाल भित्र्याउने सम्बन्धमा आवश्यक प्रबन्ध मिलाउनको लागि नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने,

(ढ) वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कानून विपरित कुनै काम कारवाही कसैबाट भए गरेको पाइएमा आवश्यक कारबाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने,

(ण) वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाको अनुगमन गर्ने ।

(त) अभिमुखीकरण तालीम र सीपमूलक तालीम दिन अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाको अनुगमन गर्ने गराउने,

(थ) खण्ड (ण) र (त) बमोजिम अनुगमन गर्दा वा गराउँदा कसैबाट ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत कुनै काम भएको पाइएमा आवश्यक कारबाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने ।

(द) आफूले सञ्चालन गरेको कार्यहरुको वार्षिक प्रतिवेदन नेपाल सरकारसमक्ष पेश गर्ने,

(ध) तोकिए बमोजिमको अन्य काम गर्ने गराउने ।

यसको अलावा वैदेशिक रोजगार नियमावली २०६४ को नियम २९ मा ऐनको दफा ३९ मा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार निम्न बमोजिम हुने उल्लेख छ-

(क) वैदेशिक रोजगारको अवसर तथा जोखिमबारे अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने,

(ख) वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रमहरु रेडियो, टेलीभिजन तथा पत्रपत्रिकाद्वारा नियमित रुपमा प्रसारण तथा प्रकाशन गर्ने गराउने,

(ग) कामदारको सामाजिक सुरक्षा रणनीति तथा कार्ययोजना तयार गर्ने गराउने,

(घ) वैदेशिक रोजगारमा गएका महिला कामदारका निमित्त सुरक्षित गृहको स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने गराउने,

(ङ) वैदेशिक रोजगारीको क्रममा शारीरिक वा मानसिक यातनाको कारणले पीडित भएका वा मानसिक सन्तुलन बिग्री स्वदेश फिर्ता भएका कामदारलाई निजले चाहेमा बढिमा तीन महिनासम्म सुरक्षित गृहमा राखी उपचार तथा मनोचिकित्सक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने वा गराउने,

(च) सरकारी वा गैरसरकारी संस्थाको साझेदारी र सहकार्यमा सुरक्षित गृह, मनोचिकित्सक परामर्श सेवा तथा उपचार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने वा गराउने ।

१.३ बोर्डको प्रशासनिक संरचना र जनशक्ति व्यवस्था

बोर्डको प्रशासनिक संरचनाको रुपमा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय रहने व्यवस्था ऐनको दफा ४२ मा छ भने बोर्डको प्रशासकीय प्रमुखको रुपमा कार्यकारी निर्देशक रहने व्यवस्था ऐनको दफा ४१ मा उल्लेख छ । सोही दफाको उपदफा (१) मा यो पदाधिकारीको रुपमा वैदेशिक रोजगार व्यवसायमा संलग्न नरहेका तोकिएको योग्यता पुगेका व्यक्तिहरुमध्येबाट तोकिए बमोजिम खुल्ला प्रतिस्पर्धाको आधारमा नेपाल सरकारले नियुक्त गर्ने भनिएको छ । यस्तो नियुक्ति नभएसम्मको लागि नेपाल सरकारले कम्तिमा राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई बढिमा तीन महिनाको निमित्त कार्यकारी निर्देशकको रुपमा

काम गर्ने गरी तोक्न सक्ने व्यवस्था छ । कार्यकारी निर्देशकको पदावधि चार वर्षको हुने व्यवस्था रहेको छ । कार्यकारी निर्देशकको पदपूर्तिको सम्बन्धमा नियमावलीको नियम ३१ को उपनियम (१) मा श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयको सचिवको अध्यक्षतामा लोक सेवा आयोग र सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको कम्तिमा राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको प्रतिनिधि रहेको पदपूर्ति समितिको व्यवस्था गरिएको छ । ऐनको दफा ४१ मा कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति, काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धमा व्यवस्था गरिएको छ। अन्य कर्मचारीको हकमा नेपाल सरकारले आवश्यक कर्मचारी उपलब्ध गराउने भन्ने व्यवस्था पनि ऐनको दफा ४२ को उपदफा (३) मा छ । हाल सचिवालयमा कार्यकारी निर्देशक-१, निर्देशक-२, सहायक निर्देशक-३, ले.अ.-१, सहायक स्तरका कर्मचारीहरु-५, र सहयोगी कर्मचारीहरु-४, समेत कूल १६ स्थायी दरवन्दी मिति २०६६।५।१४ को मन्त्रिपरिषद्को निर्णयबाट स्वीकृत भएको छ । बोर्डको सचिवालयको संगठन संरचना र दरवन्दी विवरण **अनुसूची २ र ३** मा उल्लेख गरिएको छ ।

१.४ वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोष र यसको प्रयोग सम्बन्धी व्यवस्था

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ३२ को उपदफा (१) मा वैदेशिक रोजगारमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्कि आएका कामदार तथा निजको परिवारको सामाजिक सुरक्षा र कल्याणको लागि बोर्ड मातहत रहने गरी एक वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषको स्थापना गरिने व्यवस्था छ। उपदफा (२) मा उल्लेख भए अनुसार उक्त कोषमा निम्न बमोजिमका रकम रहन्छ-

- क) वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कामदारले तोकिए बमोजिम जम्मा गरेको रकम,
- (ख) वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्न राखिएको धरौटी रकम तोकिए बमोजिम परिचालन गरी सोबाट प्राप्त ब्याज रकम,

(ग) इजाजतपत्र दस्तुर र सोको नवीकरण दस्तुर बापत प्राप्त रकम,

(घ) वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारलाई अभिमुखीकरण तालीम सञ्चालन गर्ने संस्थालाई दिईने अनुमतिपत्र दस्तुर र सो को नवीकरण दस्तुर बापत प्राप्त रकम,

(ङ) वैदेशिक रोजगार व्यवसायसँग सम्बन्धित संस्थाबाट समय समयमा कोषलाई प्राप्त रकम,

(च) स्वदेशी वा विदेशी व्यक्ति वा निकायबाट प्राप्त अनुदान तथा सहयोग रकम

माथि (च) बमोजिम विदेशी व्यक्ति वा निकायबाट सहयोग रकम प्राप्त गर्नुअघि नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्ने व्यवस्था पनि ऐनमा छ।

ऐनको दफा ३३ मा वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषको प्रयोग निम्न क्षेत्रमा गरिने उल्लेख छ-

(क) वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारलाई सीपमूलक तालीम प्रदान गर्न,

(ख) अङ्गभङ्ग भई वा करार बमोजिमको सुविधा नपाएको कारणबाट अलपत्र परी कामदारलाई स्वदेश फिर्ता गराउन, क्षतिपूर्ति दिन र त्यसरी फिर्ता आएका कामदारलाई आर्थिक सहयोग प्रदान गर्न,

(ग) फर्केका कामदारको लागि रोजगारमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न,

(घ) विदेश गएको अवस्थामा कामदारको मृत्यु भै शव अलपत्र परी नेपाल ल्याउन र निजको परिवारलाई आर्थिक सहयोग प्रदान गर्न,

(ङ) वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य गर्न,

(च) वैदेशिक रोजगारमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्की आएका कामदारका बालबच्चाको शैक्षिक विकास गर्न तथा कामदार र परिवारको स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्न,

(छ) महिलाको हकमा अभिमुखीकरण तालीम लिंदा तिरेको शुल्क शोधभर्ना गर्न, बालबच्चाको उचित संरक्षणका लागि शिशु स्याहार केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गर्न,

(ज) कामदार र निजको परिवारको हितको लागि विविध कार्यक्रम सञ्चालन गर्न,

(झ) वैदेशिक रोजगारबारे जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न,

(ञ) बोर्डको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न ।

वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ को नियम (२६) मा कल्याणकारी कोषको प्रयोग ऐनको दफा ३३ मा उल्लिखित कामको अतिरिक्त देहायका काममा समेत हुने व्यवस्था गरिएको छ-

क) वैदेशिक रोजगारमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्कि आएका कामदारका परिवारको शैक्षिक विकास गर्न,

ख) वैदेशिक रोजगारमा गएका कामदारका परिवारको स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्न,

ग) वैदेशिक रोजगारमा छनौट भएका महिलाले अभिमुखीकरण तालीम लिंदा तिरेको शुल्क शोधभर्ना गर्न,

घ) वैदेशिक रोजगारमा गएका महिला कामदारको बालबच्चाको उचित संरक्षणका लागि शिशु स्याहार केन्द्र सञ्चालन गर्न,

ङ) कामदार र निजको परिवारको हितको लागि विविध कार्यक्रम सञ्चालन गर्न,

च) वैदेशिक रोजगारबारे जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्न,

छ) बोर्डको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न ।

efu - b0{

आ. ब. २०७१/०७२ को वार्षिक प्रगती

२.१ आय व्यय

आ.व. ०७१/०७२ सम्ममा श्रम स्वीकृति वापत कामदारले गरेको योगदान, बैंकबाट प्राप्त व्याज रकम, संस्था दर्ता तथा नवीकरण, नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र अन्य गरी कूल रु. १,०३,२५,८५,२७१।४८ आम्दानी भएको छ भने रु. ३८,५३,९७,९३०।६१ खर्च भएको छ । हालसम्म बोर्डको कल्याणकारी कोषमा आर्थिक वर्ष ०७१/७२ को अन्तसम्ममा खर्च कटाई जम्मा रु. ३३०,५०,७४,९४७।२० रहेको छ । यसमध्ये 'क' वर्गका वाणिज्य बैंकहरुको मुद्धती खातामा रु. ३,१०,००,००,०००।- जम्मा गरिएको छ भने बाँकी रकम चालु खाता (Call/Current A/c) मा रहेको छ ।

२.२ बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र वित्तीय प्रगति

आ.व.०७१/०७२ का लागि कुल विनियोजित बजेटमध्ये कार्यक्रम खर्चतर्फ रु. ३५,३१,७९,१९७।७७, कार्यालय संचालन र पूँजीगत तर्फ रु. ३,२२,१८,७३२।४१ र नेपाल सरकारको अनुदानबाट अलेखवद्ध (undocumented) कामदारको उद्धार र मृतक कामदारको शव नेपाल ल्याउन भएको खर्च रु. ४३२,०००।- गरी जम्मा रु. १,३०,००,०००।- खर्च भएको छ । कुल खर्चमध्ये आर्थिक सहायता, अंगभंगको क्षतिपूर्ति, औषधी उपचार, विदेशबाट शव ल्याउन र शव घरसम्म पुर्‍याउन, कामदारको उद्धार, कानूनी सहायता आदि जस्ता कल्याणकारी कार्यको लागि रु. २७,४४,७३,३४२।- खर्च भएको छ । वार्षिक वित्तीय प्रगति विवरण अनुसूची ४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.३ आ.व. ०७१।०७२ को भौतिक प्रगति

आ.व.०७१।०७२ को भौतिक प्रगतितर्फ हेर्दा स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमको आधारमा कार्यक्रमतर्फ र पूँजीगत समेत भौतिक प्रगति ६० प्रतिशत रहेको छ । स्वीकृत कार्यक्रममध्ये वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन, कल्याणकारी, सामाजिक सुरक्षा र उद्धार सम्बन्धी कार्य, अभिमुखीकरण तालीम वापतको रकम सोधभर्ना, अभिमुखीकरण र सीप विकास तालीम अनुगमन, घरेलु कामदार सीप विकास तालीम पाठ्यक्रम तथा दिग्दर्शन निर्माण र परिमार्जन, सुरक्षित गृह संचालन, चेतनामूलक कार्यक्रमहरु, प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु, वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी जानकारीमूलक सामग्री उत्पादन, प्रकाशन, छपाई एवं खरिद र वितरण, वैदेशिक रोजगार विभाग सहयोग कार्यक्रम, वैदेशिक रोजगारका सरोकारवालाहरुसँग अन्तरक्रिया जस्ता कार्यहरुमा शत् प्रतिशत प्रगति भएका छन् भने बाँकी कार्यहरुमा ३४ देखि ९७ प्रतिशतसम्म प्रगति भएको छ । स्वदेशमा सुरक्षित गृह (Safe House) संचालनको लागि पौरखी नेपाल नामक संस्थालाई सहयोग र प्रवासी नेपाली समन्वय समिति (PNCC) मार्फत बोर्डको समेत सहयोगमा समस्यामा परेका पुरुष कामदारलाई सुरक्षित गृहमा राखिएको, मृतक कामदारको सन्तानको शैक्षिक विकास कार्यक्रम कार्यविधि तयार भएको र कार्यान्वयनको क्रममा रहेको छ ।

बोर्डको आफ्नै कोष भएकोले खर्च नभएको बजेट कोषकै खातामा पुनः जम्मा हुने भएकोले कामदारका लागि भविश्यमा उपयोग गर्न सकिने अवस्था पनि रहेको छ । आर्थिक वर्ष ०७१/७२ को भौतिक प्रगति विवरण **अनुसूची ५** मा संलग्न गरिएको छ ।

२.४ बोर्ड बैठक र मुख्य-मुख्य निर्णयहरु

आर्थिक वर्ष ०७१/७२ मा माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा ६ पटक बोर्डको बैठक बसी विविध निर्णयहरु भएका छन्। बोर्ड बैठकका मिति तथा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिको विवरण यस प्रकार तल छ-

क्र.सं.	बैठक बसेको मिति	अध्यक्षता गर्ने पदाधिकारी
१	२०७१।०५।१९	माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री टेक बहादुर गुरुङ्ग
२	२०७१।०७।३	माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री टेक बहादुर गुरुङ्ग
३	२०७१।०९।२८	माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री टेक बहादुर गुरुङ्ग
४	२०७१।१२।८	माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री टेक बहादुर गुरुङ्ग
५	२०७२।०२।२७	माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री टेक बहादुर गुरुङ्ग
६	२०७२।०३।२१	माननीय श्रम तथा रोजगार राज्यमन्त्री टेक बहादुर गुरुङ्ग

बोर्ड बैठक र ती बैठकले गरेका मुख्य-मुख्य निर्णयहरु अनुसूची ६ मा समावेश गरिएको छ।

२.५ आ.ब. २०७१/७२ मा सम्पादित मुख्य/मुख्य कृयाकलापहरु

२.५.१ कल्याणकारी, उद्धार एवं सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यहरु

श्रम स्वीकृति लिई बैदेशिक रोजगारमा गएका कामदारको करार अवधिभित्र कुनै पनि कारणबाट मृत्यु भएमा कामदारका तोकिए

बमोजिमका हकवालालाई रु.३,००,०००।- (२०७१ असोज मसान्तपछि मृत्यु भएकाको हकमा) का दरले आर्थिक सहायता उपलब्ध गराइएको छ। जम्मा **१००३** जनालाई रकम उपलब्ध गराईएकोमा **५४९** जनालाई रु.३,००,०००।०० का दरले, **३३९** जनालाई रु. १,५०,०००।०० का

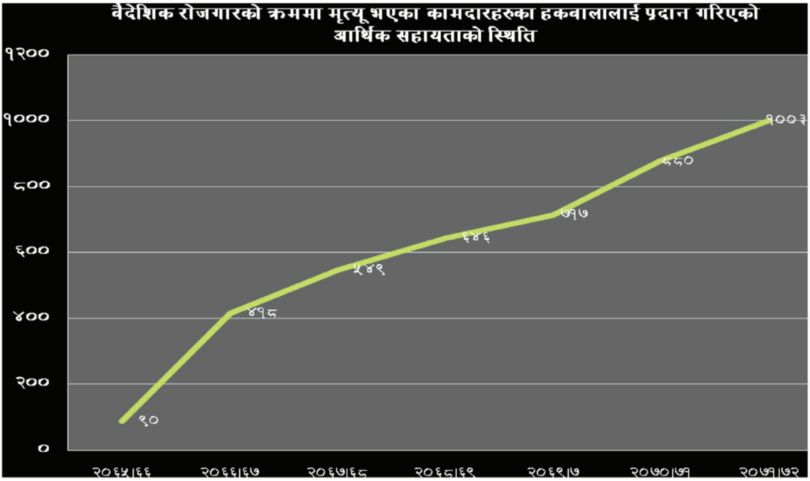

दरले, **४** जनालाई रु.५०,०००।०० का दरले र करार अवधि नाघेका, म्याद नाघी निवेदन प्राप्त भएका कामदारका हकवाला **१११** जनालाई रु.१०,०००।०० का दरले सहायता उपलब्ध गराईएको छ । साथै, बैदेशिक रोजगारमा गई कुनै कामदार अङ्गभङ्ग भई स्वदेश फर्किएमा निजलाई अङ्गभङ्गको र अशक्तताको प्रतिशत अनुसार बढिमा रु.३,००,०००।- (२०७१ असोज मसान्तपछि मृत्यु भएकाको हकमा) सम्म **१८२** जनालाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराइएको छ। उक्त संख्यामा विदेशमा बिरामी भई फर्किएका कामदारहरुको उपचार खर्च वापत प्रदान गरेको संख्या समेत समावेश छ । **५७४** जना कामदारको विदेशमा अलपत्र परेको शव झिकाई गृह जिल्ला/स्थान वा निजको हकवालाले चाहेको स्थानसम्म पुऱ्याउन सहयोग उपलब्ध गराइएको छ ।

वैदेशिक रोजगारमा गई मृतक कामदारहरुको देशगत मृत्युको कारणसहितको विवरण **अनुसूची ७** मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.५.२ अभिमुखीकरण तालीम वापतको रकम सोधभर्ना

बैदेशिक रोजगारको लागि जाने महिला कामदारहरुले पूर्व प्रस्थान अभिमूखीकराण तालीम लिए वापत तिरेको शुल्क सोधभर्ना गर्ने कार्यक्रम अनुसार **९०२** जनालाई रु. ७००।०० का दरले जम्मा रु.६,३१,४००।०० रकम फिर्ता गरिएको छ । यसरी रकम लिने महिलाको संख्या गत आ.व.मा ९१३ थियो ।

२.५.३ वैदेशिक रोजगार स्थानीयकरण कार्यक्रम

(क) सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी जिल्लास्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम

सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको विषयलाई तल्लो तहसम्म पुऱ्याई जन चेतना अभिवृद्धि गर्नुका साथै यस विषयमा स्थानीय निकायहरुको चासो र सरोकार बढाउन आर्थिक वर्ष ०७१/०७२ मा जिल्ला विकास समितिहरुको सहकार्यमा चार जिल्ला (चितवन, रुपन्देही, कपिलवस्तु र प्युठान) मा **'सुरक्षित वैदेशिक रोजगारका लागि स्थानीयकरण कार्यक्रम'** विषयक एक/एक दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा सम्बन्धित जिल्लाका गा.वि.स.सचिव र सामाजिक परिचालकहरुलाई लक्षित गरिए तापनि जिल्लास्थित राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरु, प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला प्रशासन कार्यालयका नागरिकता र राहदानी शाखा हेर्ने कर्मचारीहरु, स्थानीय विकास अधिकारी र जि.वि.स.का कर्मचारीहरु, जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुख र मुद्दा तथा महिला सेल हेर्ने कर्मचारीहरु, महिला तथा बाल विकास अधिकृत र सुपरभाईजर तथा सामाजिक परिचालकहरु, वैदेशिक रोजगारको

क्षेत्रमा कार्यरत सामाजिक संघ संस्थाहरु, संचारकर्मीहरु लगायत अन्य सरोकारवालाहरु समेतलाई सहभागी गराईएको थियो ।

उक्त अभिमुखीकरण कार्यक्रममा वैदेशिक रोजगारको विद्यमान अवस्था, देखिएका समस्या र चुनौतीहरु, समस्या सामाधानमा स्थानीय प्रशासन र स्थानीय निकायको भूमिका, स्थानीय योजना तर्जुमा प्रक्रिया चक्रमा यस वैदेशिक रोजगार विषय समावेश र सामाजिक परिचालन सम्बन्धी हाते पुस्तिका प्रयोग विधिबारे जानकारी प्रदान गरिएको थियो । वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था र त्यसको उपचार, वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको परिचय र यसबाट प्रवाह हुने सुविधा प्राप्तिका तरिकाका विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो । त्यस्तै कार्यक्रम चितवन, रुपन्देही, कपिलवस्तु र प्युठान जिल्लाहरुमा पनि आयोजना गरिएको थियो । यसको अलावा बढि संख्यामा वैदेशिक रोजगारमा गएका ५८ वटा गा.वि.स.हरुमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी गा.वि.स.स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम नमूनाको रुपमा संचालन गरिएको थियो ।

माथि उल्लिखित कार्यक्रम संचालन पश्चात नागरिक सचेतना केन्द्र, वडा नागरिक मञ्चहरु र महिला तथा बालबालिका विकास कार्यक्रमबाट संचालित समूह/सहकारीहरुमा यस विषयले प्रवेश पाउन थालेको, कार्यक्रम संचालन भएका जिल्लाहरुका जि.वि.स./गा.वि.स.को योजना तथा कार्यक्रमहरुमा यस विषय सम्बन्धी योजना र बजेट विनियोजन गरी केही जि.वि.स./गा.वि.स.हरुले आफै कार्यक्रमहरु संचालन गर्न प्रारम्भ गरेका, वैदेशिक रोजगारीमा देखिएका विकृति र ठगीहरुमा स्थानीय चासो र सरोकार बढ्न थालेको, वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको

सचिवालयमा सेवा प्राप्तिको माग बढ्न थालेको, सेवा प्राप्तिका लागि गा.वि.स.हरुबाट सिफारिश हुने कागजातको स्तरमा सुधार आई सेवा प्रवाहमा चुस्तता आएको देखिएको छ ।

(ख) सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी गा.वि.स.स्तरीय एक दिवसीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम

सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको विषयलाई गाउँ गाउँसम्म पुर्‍याउनुपर्ने आवश्यकता महसुस गरी १० जिल्लाको ५८ गा.वि.स.हरुमा एक/एक दिवसीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो । गाउँस्तरका राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, शिक्षक, कर्मचारी, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, समाजका अगुवा, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका र जान इच्छुक कामदार हरुको समेत गरी एक गा.वि.स.मा कम्तीमा ३० जनाको सक्रिय सहभागिता थियो । ग्रामीण स्तरमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको विषय पुर्‍याउन यस्ता कार्यक्रम प्रभावकारी हुने देखिएको छ ।

२.५.४ वैदेशिक रोजगारमा जानेहरुका लागि सीप विकास कार्यक्रम

वैदेशिक रोजगारमा गएका अधिकांश कामदारहरुले सीपको अभावमा सम्झौता बमोजिमको पारिश्रमिक नपाउनुका साथै विभिन्न दुर्घटनामा समेत पर्ने गरेका छन् । '**वैदेशिक रोजगारमा जानुपूर्व सीप सिकेर दक्ष भएर मात्र जाऔं**' भन्ने अभियानका साथ पाँचवटै विकास क्षेत्रका बढी वैदेशिक रोजगारमा जाने जिल्लाका ग्रामिण क्षेत्रमा ९ वटा ट्रेड/विषय क्षेत्रहरु (इलेक्ट्रीसियन, मेशन, प्लम्बिङ, हाउस पेन्टिङ्ग, स्काफोल्डिङ, कुक, वेटर, स्टिल फिक्सर र सटरिङ्ग कार्पेन्टर) मा ३३३८ जनालाई १६० घण्टे सीपमूलक तालीम कार्यक्रम तालीम प्रदायक संस्थाहरुमार्फत संचालन गरिएको थियो । यस सम्बन्धी विवरण तालिकामा प्रस्तुत छ-

क्र. सं.	तालीम सञ्चालित क्षेत्र	तालीम प्रदान गरिएका ट्रेडहरु र तालीम लिनेहरुको संख्या							
		ट्रेड	प्याकेज नं.	महिला	पुरुष	जनजाति	दलित	मधेशी	अन्य	जम्मा संख्या
१	**पूर्वाञ्चल**	इलेक्ट्रिसियन	१	२	१८८	६१	१३	४४	७२	१९०
		मेशन	२	२२	१३८	१०१	०	०	५९	१६०
		प्लम्बीङ	३	१	२१२	५३	१०	८६	६४	२१३
		हाउस पेन्टिङ्ग	४	१	३९	२	८	१०	२०	४०
		स्टिल फिक्चर	५	०	६०	०	७	२१	३२	६०
		सटरिङ्ग कार्पेन्टर	६	०	६०	०	१०	४१	९	६०
		कुक	७	१२	८	१७	२	०	१	२०
		जम्मा		३८	७०५	२३४	५०	२०२	२५७	७४३
२	**मध्यमाञ्चल**	इलेक्ट्रिसियन	८	४३	१३७	६५	५	०	११०	१८०
		मेशन	९	०	१६०	३८	०	११९	३	१६०
		प्लम्बीङ	१०	१९	२२२	१०४	९	७६	५२	२४१
		स्काफोल्डिङ	११	०	१०१	५८	२१	१५	७	१०१
		हाउस पेन्टिङ्ग	१२	३२	४८	४६	६	०	२८	८०
		स्टिल फिक्चर	१३	०	८०	६४	०	०	१६	८०
		सटरिङ्ग कार्पेन्टर	१४	२४	३६	२५	०	०	३५	६०
		कुक	१५	१५	६४	३९	६	०	३४	७९
		वेटर/वेट्रस	१६	७	५३	२१	४	०	३५	६०
		जम्मा		१४०	९०१	४६०	५१	२१०	३२०	१०४१

३	**पश्चिमाञ्चल**	इलेक्ट्रिसियन	१७	३५	१४५	६९	२०	१	९०	१८०
		मेशन	१८	७७	६३	६४	१८	०	५८	१४०
		प्लम्बीङ	१९	०	१४०	२४	१०	३८	६८	१४०
		स्टिल फिक्चर	२०	२८	१२	२३	४	०	१३	४०
		वेटर/वेट्रस	२१	७	३३	१९	४	०	१७	४०
		सटरिङ्ग कार्पेन्टर	२२	२	३८	२४	९	०	७	४०
		जम्मा		१४९	४३१	२२३	६५	३९	२५३	५८०
४	**मध्य पश्चिमाञ्चल**	इलेक्ट्रिसियन	२३	८	११२	५७	१०	०	५३	१२०
		मेशन	२४	८	१३०	१२४	८	०	६	१३८
		प्लम्बीङ	२५	४०	१००	८८	१५	१	३६	१४०
		हाउस पेन्टिङ्ग	२६	८	३२	१०	११	४	१५	४०
		स्टिल फिक्चर	२७	०	४०	३४	४	०	२	४०
		सटरिङ्ग कार्पेन्टर	२८	०	४०	२६	१	०	१३	४०
		जम्मा		६४	४५४	३३९	४९	५	१२५	५१८
५	**सुदूर पश्चिमाञ्चल**	इलेक्ट्रिसियन	२९	४	१७४	१५०	०	२	२६	१७८
		मेशन	३०	०	१३९	१३६	१	०	२	१३९
		प्लम्बीङ	३१	५	९४	८०	७	०	१२	९९
		हाउस पेन्टिङ्ग	३२	१४	२६	४०				४०
		जम्मा		२३	४३३	४०६	८	२	४०	४५६
		कुल जम्मा		४१४	२९२४	१६६२	२२३	४५८	९९५	३३३८

माथि उल्लिखित तालीम संचालन गर्दा २० प्रतिशत समय सैद्धान्तिक ज्ञानको लागि र ८० प्रतिशत समय व्यवहारिक (अभ्यास) ज्ञानको लागि छुट्याइएको थियो । उक्त तालीममा जीवन उपयोगी सीप र सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको विषयमा सहभागीहरुलाई प्रशिक्षण समेत प्रदान गरिएको थियो । तालीममा सहभागी भएका प्रशिक्षार्थीहरुमा अधिकांश आदिवासी जनजाती, मद्येशी, मुस्लीम, थारु, दलित आदि समुदायका थिए भने तालीम लिएका केही युवाहरु तालीम समापन लगतै वैदेशिक रोजगारमा गएका छन् ।

विषय/ट्रेडगत विवरण

ट्रेड	महिला	पुरुष	जनजाति	दलित	मधेशी	अन्य	जम्मा संख्या
इलेक्ट्रिसियन	९२	७५६	४०२	४८	४७	३५१	८४८
मेशन	१०७	६३०	४६३	२७	११९	१२८	७३७
प्लम्बीङ	६५	७६८	३४९	५१	२०१	२३२	८३३
स्काफोल्डिङ	०	१०१	५८	२१	१५	७	१०१
हाउस पेन्टिङ्ग	५५	१४५	९८	२५	१४	६३	२००
स्टिल फिक्चर	२८	१९२	१२१	१५	२१	६३	२२०
सटरिङ्ग कार्पेन्टर	२६	१७४	७५	२०	४१	६४	२००
कुक	२७	७२	५६	८	०	३५	९९
वेटर/वेट्रस	१४	८६	४०	८	०	५२	१००
जम्मा	४१४	२९२४	१६६२	२२३	४५८	९९५	३३३८

२.५.५ श्रम बजार प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थापन

गत वर्षको वार्षिक कार्यक्रम “नयाँ श्रम बजारको प्रवर्द्धन गर्ने” कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको मिति २०७१।५।१९ गतेको बोर्ड बैठकबाट देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहने गरी एक समिति गठन भएको थियो-

१. वैदेशिक रोजगार विज्ञ -संयोजक

२. सह-सचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय -सदस्य

३. सह-सचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय -सदस्य
४. वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी विज्ञ महिला (एक जना) -सदस्य
५. कानूनविद् एकजना -सदस्य
६. वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका अध्यक्ष -सदस्य
७. गैर आवासीय नेपाली संघको अध्यक्ष -सदस्य
८. नेपाल ट्रेड युनियन समन्वय केन्द्रका तर्फबाट प्रतिनिधि एकजना -सदस्य
९. कार्यकारी निर्देशक, वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड -सदस्य सचिव

समितिका उद्देश्यहरुमा वैदेशिक रोजगारीमा सुरक्षित र तुलनात्मक लाभका नयाँ गन्तव्य पहिचान गर्ने कार्य प्रभावकारी बनाउने, वैदेशिक रोजगारीका बिद्यमान गन्तव्य बजारलाई थप प्रतिफलयुक्त बनाउने र तुलनात्मक लाभका क्षेत्रको पहिचान गर्ने मार्ग सहज बनाउने तथा गन्तव्य मुलुकमा नेपालीहरुको रोजगारीलाई उच्च प्रतिफलयुक्त बनाउने कार्यमा सहजीकरण गर्नेजस्ता विषयहरु उल्लिखित गरिएको छ ।

२.५.६ आप्रवासी स्रोत केन्द्र

आर्थिक वर्ष ०६६/०६७ देखि आप्रवासीहरुको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (IOM) समेतको सहयोगमा बोर्ड सचिवालयमा रहने गरी स्थापना गरिएको आप्रवासी श्रोत केन्द्रलाई त्यसपश्चात् बोर्ड स्वयंले वैदेशिक रोजगार सुचना केन्द्रको रुपमा निरन्तरता दिएको छ । यस केन्द्रले बैदेशिक रोजगारमा जान चाहने नेपाली कामदारहरु र बैदेशिक रोजगारका बिषयमा जानकारी लिन चाहनेलाई सूचना प्रवाह गर्ने गर्दछ । यस केन्द्रद्वारा निःशुल्क सूचना प्रवाहका लागि टोल फ्रि टेलिफोन नम्बरको (१६६००१५०००५) व्यवस्था गरिएको छ । आर्थिक वर्ष ०७१/०७२ मा २,९९६ जनाले केन्द्रबाट परामर्श तथा सूचना प्राप्त गरेको तथ्याङ्क छ ।

२.५.७ कामदारको जीवनरक्षा/उद्धार

वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा यु.ए.ई. गएका अनिश खालिङ्ग राईलाई पाकिस्तानी नागरिकको हत्याको आरोपमा मृत्यु दण्डको फैसला सुनाइएकोमा निजलाई बचाउन आवश्यक पर्ने रकम जुटाउने अभियानका लागि बोर्डको तर्फबाट रु.५०,०००।०० रकम पठाइएकोमा अन्य स्रोतबाट आवश्यक रकम जुटी उक्त रकम फिर्ता भएको छ । गत आर्थिक वर्षमा पनि कामदारको जीवन रक्षाका लागि बीउ पूँजीको व्यवस्था गरिएको थियो ।

२.५.८ चेतनामूलक कार्यक्रमहरु

रेडियो नेपालमार्फत **हरेक शुक्रबार साँझ ७:४० बजे** २० मिनेटको बैदेशिक रोजगार सम्बन्धी साप्ताहिक कार्यक्रम**सात समुन्द्र पारी** संचालन भएको छ । **५२** हप्ता संचालित यस कार्यक्रममा नाटिका, श्रोता जिज्ञासा, प्रत्यक्ष अन्तरक्रिया, सूचना र जिङ्गलहरु प्रशारणको काम सम्पन्न भएको छ । त्यस्तै, सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी देशका विभिन्न सामुदायिक रेडियो (एफ.एम.) हरुबाट १०००० पटक सन्देशमूलक सूचना प्रसारण, टि.भि.च्यानलबाट ३०० पटक टि.भि.स्पट तथा सूचनाहरु प्रसारण, रेडियो जिंगल ६ वटामा (२ वटा स्थानीय भाषामा र ४ वटा टि.भि. स्पट) उत्पादन गरिएको छ । राष्ट्रिय तथा स्थानीय पत्रपत्रिकाहरुबाट वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डबाट उपलब्ध गराइएका सूचना एवं चेतनामूलक सन्देश समेत प्रकाशन गरी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यहरु सम्पन्न भएका छन् ।

२.५.९ तालीम प्रदायक संस्थाहरुको अनुगमन

वैदेशिक रोजगार अभिमूखीकरण तालीम संस्थाहरु, घरेलु कामदार तथा सीप विकास तालीम प्रदायक संस्थाहरुले प्रदान गर्ने तालीममा

गुणस्तरीयता कायम गराई तालीमलाई उपलब्धिमूलक बनाउन श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार बिभाग र बोर्डको सचिवालयका प्रतिनिधिहरु सम्मिलित टोलीबाट तथा यस सचिवालयको टोली समेतबाट नियमित अनुगमन गर्ने कामलाई आ.ब. ०७१/७२ मा पनि निरन्तरता दिइयो । नियमित अनुगमनको कार्यबाट तालीम प्रदान गर्ने संस्थाहरुको कार्यमा विगतको तुलनामा प्रभावकारिता अभिवृद्धि भएको छ भने तालीम लिनेहरुको संख्यामा पनि उल्लेख्य रुपमा वृद्धि भएको देखिन्छ ।

२.५.१० पाठ्यक्रम दिग्दर्शन निर्माण र परिमार्जन सम्बन्धी कार्य

वैदेशिक रोजगारका विविध क्षेत्रहरुलाई व्यवस्थित गर्दै लाने क्रममा १० वटा कार्यविधि, पाठ्यक्रम दिग्दर्शन निर्माण र परिमार्जन गर्ने लक्ष्य अनुसार वैदेशिक रोजगार छात्रवृत्ति सञ्चालन कार्यविधि, २०७१ स्वीकृत भई लागू भएको छ भने घरेलु कामदार अभिमुखीकरण तालीम सम्बन्धी तालीम संचालन निर्देशिका, २०७० स्वीकृत भई लागू भएको छ । यसको साथै घरेलु कामदार अभिमुखीकरण सीप तालीम पाठ्यक्रम, २०७२ बोर्डवाट स्वीकृत भएको छ। केयर गिभर पाठ्यक्रम, अभिमुखीकरण पाठ्यक्रममा परिमार्जन समेत भएको छ ।

२.५.११ राजदूतावासमार्फत गरिएका प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु

बैदेशिक रोजगारका लागि बढि कामदार गएका मुलुकका राजदूतावासहरु कतार, मलेशिया, साउदी अरब, संयुक्त अरब इमिरेट्स, कुवेत, दक्षिण कोरिया, बंगलादेश र पाकिस्तानका नेपाली दूतावासमार्फत सम्बन्धित नियोगहरुको प्रयोजनको लागि सवारी साधन खरिद, कामदारको उद्धार, कानूनी उपचार र सुरक्षित गृह संचालन तथा अन्य कूटनीतिक प्रवर्द्धनात्मक कार्यका लागि बोर्डबाट रकम उपलव्ध गराउने गरिएको विगतको पनि अनुभव रहेको छ। यसै अनुरुप गत वर्ष पनि केही रकम

सहयोग उपलब्ध गराइएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण **अनुसूची ८** मा संलग्न गरिएको छ।

२.५.१२ बोर्डबाट सम्पादन भएका अन्य कार्यहरु

- आई.एल.ओ., गैर आवासीय नेपाली संघ र बोर्ड सचिवालयको सहकार्यमा वैदेशिक रोजगार श्रम ग्राम, ताहाचलमा वैदेशिक रोजगार सूचना केन्द्रको स्थापना गरी कार्य सञ्चालन भैरहेको छ।
- वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा शोध कार्य गर्ने स्नातकोत्तर तहका चार जना विद्यार्थीहरुलाई शोध कार्य वापत आंशिक वित्तीय सहयोग गरिएको छ।
- बोर्डको निर्णयानुसार त्रिभुवन विमानस्थलको आगमन कक्षमा श्रम कक्ष (Labor Desk) को स्थापना गरी सूचना प्रदान गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको छ।
- राहदानी बिभागमा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालनमा आएको छ।
- विगत तीन चार वर्षदेखि फिर्ता गर्न बाँकी रहेको बीमाको करकट्टी रकम अर्थ मन्त्रालयबाट निकास लिई सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता गरिएको र मृतकको बीमाको करकट्टीमा रहेको दोहोरो झन्झट अन्त्यका लागि अर्थमन्त्रालयमार्फत नीतिगत सहजीकरण भएको छ।
- वैदेशिक रोजगारमा गई मृत्यु भएकाका हकवाला र अंगभङ्ग भएकालाई दिईने आर्थिक सहायता बृद्धि हुने गरी वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ संशोधन गरिएको छ।
- श्रम बैंक स्थापनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्नुका साथै व्यवसायिक योजना (Business plan) र ऐनको समेत मस्यौदा तयार गरिएको छ।
- विद्यार्थी भिसामा वैदेशिक रोजगारमा जानेहरुको अवस्थाबारे अध्ययन भएको छ।

efu -

बोर्डका समस्या, चुनौती, सुझाव तथा निष्कर्ष

३.१ समस्या र चुनौती

बोर्डद्वारा स्वीकृत रणनीतिक योजना, वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र ऐन तथा नियमावलीले तोकेका कार्य र जिम्मेवारीमध्ये अझै पनि धेरै कार्य गर्न बाँकि रहेको अवस्था छ । यीमध्ये नेपाली नागरिकका लागि सुरक्षित रोजगार बजारको खोजी, वैदेशिक रोजगारको तथ्यगत अध्ययन अनुसन्धान कार्य, कामदारहरुका लागि सामाजिक सुरक्षा नीतिको तर्जुमा र कार्यान्वयन, महिला कामदारहरुका लागि स्वदेशमा सुरक्षित गृहको व्यवस्था, कामदारको सन्तानको लागि शैक्षिक विकास सम्बन्धी कार्यहरु, बोर्डका सदस्य एवं सचिवालयका कर्मचारीहरुको लागि क्षमता विकास र उत्प्रेरणात्मक कार्यहरु, बिप्रेषणको उत्पादनशील उपयोगका लागि योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन जस्ता कामहरु बोर्डको जिम्मेवारी भएतापनि नतिजामूलक रुपमा गर्न धेरै प्रयास हुनुपर्ने देखिन्छ भने निकायगत तथा पदाधिकारीबीच समेत समन्वयको आवश्यकता खड्किएको छ । यसको अलावा बुँदागत रुपमा भन्नुपर्दा बोर्ड र बोर्ड सचिवालयसमक्ष देखिएका समस्या र चुनौतीहरुलाई निम्न रुपमा प्रस्तुत गर्न सकिन्छ -

- नियमित रुपमा दैनिक कार्य संचालन गर्ने जिम्मेवारी पाएको सचिवालयको संरचना ज्यादै सानो र स्वीकृत कर्मचारी दरवन्दी संख्या न्यून छ । बोर्डको बढ्दो जिम्मेवारी अनुसारका काम गर्न सकिएको छैन ।
- नभई नहुने कामको लागि राखिएका सहायक र सहयोगी स्तरका कर्मचारीहरुको सम्बन्धमा पनि नियमनकारी निकायहरुबाट समय समयमा प्रश्न उठी काम गर्नमा निकै कठिनाई उन्पन्न भएको छ ।

- बोर्डका सदस्य र सचिवालयका कर्मचारीहरुको क्षमता विकासको कार्य प्रभावकारी रुपमा हुन सकेको छैन । कर्मचारीहरुको संवेदनायुक्त र जिम्मेवारीपूर्ण कामको लागि समेत उत्प्रेरणा छैन । मुल्याङ्कन गर्ने तथा टिका टिप्पणी गर्नेहरुबाट कतिपय अवस्थामा हतोत्साहीपूर्ण टिका टिप्णणी हुने गरेको अवस्था छ । सचिवालयका कर्मचारीहरुको पनि निश्चित अवधिसम्म पनि स्थायित्व हुन सकेको छैन ।
- अन्तरनिकाय समन्वय अपेक्षित मात्रामा हुन सकेको छैन, कतिपय काममा दोहोरोपना छ भने कतिपय काम हुन सकेकै छैन । मन्त्रालय, बिभाग, विकास साझेदारहरुबाट पनि बोर्डबाट गरिने प्रकृतिका कार्यहरु भईरहेका छन्, तर यसको यथोचित र पर्याप्त मात्रामा सूचना, जानकारी र प्रतिवेदनको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ ।
- ग्रामीण स्तरसम्म सेवा एवं सूचना प्रवाह गर्नको लागि विभिन्न भौगोलिक क्षेत्र तथा जिल्लामा बोर्ड सचिवालयको संरचना छैन । स्थानीय प्रशासन र स्थानीय निकायहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा गर्न सकिने काममा पनि अपेक्षित प्रभावकारीता ल्याउन नसकिएको अवस्था छ । वैदेशिक रोजगारको विषयलाई स्थानीय निकायको नियमित कार्यक्रममार्फत आन्तरिकीकरण गराउने प्रयासले सन्तोषजनक रुपमा सार्थकता पाउन सकेको छैन ।
- विदेशमा अलपत्र परेका कामदारको उद्धार गर्ने तथा विभिन्न घटनामा परी, प्राकृतिक वा अन्य कारणबाट समेत मृत्यु भएका नेपाली नागरिकको शव समयमै स्वदेश ल्याउने क्रममा स्रोतगत, प्रक्रियागत र निकायगत क्रियाशीलता, समन्वय र समझदारी पर्याप्त हुन सकेको छैन ।
- राजनीतिक अस्थिरताका कारण श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयमा मन्त्री/बोर्डका अध्यक्षको कार्यकाल अन्यन्त छोटो र अस्थीर

हुने गरेकोले नीतिगत निर्णयहरुमा समेत दीर्घकालीन महत्वका रणनैतिक नीति, योजना निर्माण र कार्यान्वयन हुन पनि कठिन हुँदा काममा अन्योल हुने, द्विवीधा हुने जस्ता समस्याहरु उत्पन्न हुने गरेका छन् ।

- वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषको समुचित उपयोगको दीर्घकालीन सोच अनुसार योजना बन्न सकेको छैन । कोषको रकमलाई दृष्टिगत गरी विभिन्न संघ संस्था, निकायहरुबाट स्वीकृत बजेट कार्यक्रम वा अतिरिक्त काम र रकम सहयोगका लागि दवाव समेत आउने प्रवृत्ति एकातिर छ भने बोर्डको वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा पनि समय समयमा कतिपय प्रश्नहरु उठ्ने गरेका छन् । यसको अलावा कोषमा नेपाल सरकारको अनुदान अन्यन्त न्यून मात्रामा रहेकोले अधिकांश कामको लागि कोषको रकम नै परिचालन गर्नुपरेको अवस्था छ ।
- अध्ययन अनुसन्धानको कार्य पर्याप्त मात्रामा हुन नसक्दा बैदेशिक रोजगारको बजार विस्तार गर्न र सामाजिक सुरक्षाका कार्यहरु अवधारणात्मक रुपमा अगाडि बढ्न सकेको छैन ।
- अलेखवद्ध (कानूनी प्रक्रिया पुरा नगरी गएका) कामदारहरु उल्लेख्य संख्यामा रहनु र उद्धार तथा आर्थिक सहायताको माग पनि ऐन नियममा तोकिएकोभन्दा भिन्न प्रकृतिका घटनाहरुको लागि निकै बढेर जाँदा बोर्ड सचिवालयलाई काम गर्न धेरै चुनौती रहेको छ ।
- सूचना व्यवस्थापन प्रभावकारी नहुनाले मृत्यु भएका कामदारका लागि कागजात जुटाउन पनि निकै समस्या पर्ने गरेको छ ।
- वैदेशिक रोजगारीका नाममा विविध, जटिल र बढ्दो ठगीका कारण बोर्डमा समेत त्यस्ता सवाल लिएर सम्बन्धित व्यक्ति तथा सरोकारवालाहरु आउने क्रम बढ्दा बोर्डको लागि पनि सम्बोधन सम्बन्धी चुनौती थपिएको छ ।

- रोजगारदाताको देशमा कामदारको बढ्दो समस्या र सोलाई सम्बोधन गर्ने विषय र लाग्ने खर्च बढ्ने क्रम रहेकोले कोषमा योगदान कसरी बढाउने भन्ने चुनौती पनि रहेको छ ।
- कामदारका परिवारहरु कामदारको उद्धार र मृतक कामदारको शव नेपाल ल्याउन सचिवालयमा आउने गर्दछन् । बोर्डको सचिवालयबाट पनि पत्राचार र समन्वय हुने गरेको छ । तर उद्धारको कामको ठोस पहलमा रोजगारीको देशको राजदूतावासको नै बढि भूमिका हुने गर्दछ । यो विषयबाट सेवाग्राहीले समयमा सेवा पाउन नसक्दा उनीहरुमा निरासा छाउने अवस्था छ ।
- मृतक कामदारहरुले रोजगारदाता कम्पनीबाट पाउन बाँकी रकम (तलब, भत्ता, बीमा रकम, क्षतिपूर्ति रकम आदि) धेरै छ । कामदारका परिवार पटक पटक सम्पर्कमा आउँछन्, बोर्डको सचिवालय तथा सम्बन्धित मन्त्रालय, नियोग र विभागद्वारा यसको टुङ्गो छिटो लाग्न नसकिरहेको अवस्था छ ।
- अस्पताल र जेलमा लामो समयदेखि रहेका कामदारको विवरण अद्यावधिक गर्नुपर्ने छ । यसको लागि कानूनी स्पष्टता र संरचनागत व्यवस्था र जनशक्तिको कमी रहेको छ । यस सन्दर्भमा सम्बन्धित नियोग, बोर्ड सचिवालय र वैदेशिक रोजगार विभाग समेतको सघन समन्वयलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने छ ।
- नयाँ गन्तव्य देश, नयाँ श्रम बजार र अवसरको खोजी, बजार प्रवर्द्धन जस्ता कार्यमा अपेक्षित प्रगती गर्न सकिएको छैन ।
- विदेशमा रहेका कामदारहरुको उद्धार र कल्याणका लागि परराष्ट्र मन्त्रालयमार्फत विभिन्न मुलुकसहित नेपाली राजदूतावासहरुमा पठाइएको पेश्की रकम समयमा नै विल भरपाई पेश हुन नआउँदा अधिकांश रुपमा पेश्की फछ्र्यौट हुन नसकेको स्थिति छ ।

३.२ सुधारका लागि सुझावहरु

- बोर्डको मौजूदा संरचनामा सदस्य संख्या ठुलो भएको तर प्रभावकारी हुन नसकेको अवस्था छ। सदस्यहरुको उपस्थिति न्यून हुने, यदाकदा गणपूरक संख्या नपुग्ने, कतिपय प्रतिनिधिहरुको उपस्थितिमा नै उदासिनता समेत हुँदा यसलाई प्रभावकारी बनाई जिम्मेवार बनाउने कार्यमा सम्बन्धित सबै निकायको अपेक्षीत प्रयास हुनु आवश्यक छ। यसको लागि ऐन संशोधन समेत गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- बोर्डका जिम्मेवारीलाई बिषयगत हिसावले वर्गीकरण गरी बिशेषज्ञ समितिहरुको व्यवस्था गरेमा कार्य सम्पादनमा प्रभावकारिता आउन सक्ने देखिन्छ।
- सचिवालयको संगठन र दरबन्दीलाई विकेन्द्रीकरणको मर्म र भावना अनुसार विस्तार गरी यसलाई क्रमश संस्थागत (Institutionalize) गर्दै लैजानको लागि सांगठनिक अध्ययन गर्नुपर्दछ।
- सचिवालयको कर्मचारी र बोर्डका सदस्यहरुलाई कामदार पठाउने अन्य मुलुक र रोजगारदाता मुलुकहरुको बैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन, कल्याणकारी कार्य, सामाजिक सुरक्षा, कार्यस्थल सुधार जस्ता बिषयमा अध्ययन/अवलोकनको अवसर दिनुका साथै क्षमता विकासको लागि पहल गर्नुपर्दछ।
- ऐन नियमावलीमा बोर्डले गर्ने भनेका कार्यहरुलाई विस्तृतिकरण गरी कार्ययोजना बनाउनुपर्ने देखिन्छ।
- बोर्डले सम्पादन गर्ने केही कार्यहरु जस्तो सुरक्षित गृह संचालन, पुनर्एकीकरण र पुनर्स्थापना, सीप अभिवृद्धि, आप्रवासी स्रोत केन्द्र आदि जस्ता कार्यहरु संचालनको लागि नीतिगत आधारहरु तयार गर्नुपर्दछ।
- तत्कालका लागि बोर्डले गर्ने केही कार्यहरु श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय अन्तर्गतका स्थानीय कार्यालयहरुमा अधिकार प्रत्यायोजन गरी सेवा प्रवाह सहज बनाउनेतर्फ नीति तय गर्नुपर्दछ।

- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी नियमनका कार्यहरु वैदेशिक रोजगार विभागले गर्ने र प्रवर्द्धन सम्बन्धी सम्पूर्ण कामहरु (जस्तैः अभिमुखीकरण तालीम, सीप विकास तालीम आदि) बोर्डले मात्र संचालन गर्ने व्यवस्था गर्ने गरी नीतिगत रुपमा थप स्पष्टता आवश्यक देखिन्छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएका कामदारहरुको सूचना व्यवस्थापन गरी बोर्ड, बिभाग, मन्त्रालय, दूतावासमा संजालीकरण (Networking) को व्यवस्था गर्नुपर्दछ । यसको लागि विद्युत, बिशेषज्ञ जनशक्ति जस्ता न्युनतम पुर्वाधारको व्यवस्था नियमित हुने ग्यारेन्टी गर्नुपर्दछ ।
- अलेखवद्ध (undocumented) भई बैदेशिक रोजगारमा रहेका नेपाली कामदारहरुलाई नेपाली दूतावासमार्फत कानूनसंगत बनाउन आवश्यक व्यवस्था गन्तव्य मुलुकमा नै मिलाउन सकेमा वैदेशिक रोजगारमा अलेखवद्धको अधिकांश समस्या समाधान हुन सक्छ ।
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानीय निकायसँग गरिने सहकार्यलाई सघन बनाउने र सोको लागि सम्बन्धित क्षेत्रगत मन्त्रालयहरुले समन्वय गर्ने वातावरण नीतिगत रुपमा बनाउनु जरुरी छ ।
- विदेशमा राहदानी जारी गर्ने, बिमा गर्ने र पुनः श्रम स्वीकृति दिने जस्ता सेवाहरु सम्बन्धित राजदूतावासबाट नै प्रदान गर्ने व्यवस्था अविलम्ब शुरु गर्नुपर्दछ ।
- वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी दीर्घकालिन महत्वका नीति, योजना कार्यक्रम र निर्णयहरु अनिवार्य रुपमा बोर्डमा छलफल गरेर मात्र हुने व्यवस्था मिलाउन मात्र सकेमा निर्णयमा एकरुपता (Consistancy) र परिपक्कता विकास नै यस क्षेत्रलाई स्थिर र व्यवस्थित बनाउन सकिन्छ ।

३.३. निष्कर्ष

वैदेशिक रोजगारका क्रममा हुने जोखीम न्युनीकरण गरी व्यवसायी तथा रोजगारमा जाने व्यक्तिहरुको बढिभन्दा बढि हितको लागि सूचना, चेतना, ज्ञान र अनुशासन प्रवर्द्धन गर्ने क्रियाकलापलाई प्राथमिकता दिनु जरुरी छ। यसको लागि सरकारी निकायको नियमन क्षमताको साथसाथै कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई पनि व्यापक र गुणस्तरीय बनाउनुपर्ने छ। साथै, वैदेशिक रोजगार प्रक्रियामा संलग्न इजाजतप्राप्त तालीम प्रदायक संस्था र स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई थप दक्ष र उत्तरदायी बनाउने प्रणाली र कार्यक्रमको पनि आवश्यकता छ।

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धनको लागि मुख्य रुपमा सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीले तोकेको संरचनाको रुपमा रहेको वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड र यसको प्रशासनिक निकाय वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालयलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ। यसको लागि सचिवालयलाई संरचनात्मकका साथै स्रोतगत रुपमा पनि सक्षम र अधिकार सम्पन्न बनाउनुपर्दछ। यो संस्थालाई तोकिएको काम गर्ने स्वायत्तताको पनि जरुरी छ। स्वायत्तताको लागि थप नीतिगत व्यवस्थाको आवश्यकता देखिन्छ।

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालयको साथै वैदेशिक रोजगार विभागको जनशक्ति समेत विशेष रुपमा बढि अवधि काममा खटिनुपर्ने र जटिल विषयमा संलग्न हुनुपर्ने भएकोले जनशक्ति खटाउँदा निश्चित समयसम्मको लागि तोकिने व्यवस्था गर्नुपर्दछ। यसको अलावा यी निकायका कर्मचारीहरुको लागि मौद्रिक तथा गैर मौद्रिक उत्प्रेरणाका उपायहरुको व्यवस्था गर्नुपर्दछ। यी सबै विषयमा नेपाल सरकारले यथा समयमा नै निर्णय गरेमा यो क्षेत्रका धरै समस्याहरु कम हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। यसको लागि निश्चित थप अधिकार बोर्ड सचिवालयका कार्यकारी निर्देशकलाई प्रदान गर्ने व्यवस्था हुनुपर्दछ।

कामदारहरुको कल्याणकारी कार्यका पक्षमा बोर्डले उल्लेखनीय कार्यहरु गरेको छ । दिन प्रतिदिन वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपालीको संख्यासँगै जोखिम र समस्या समेत बढिरहेको सन्दर्भमा आठ दश वर्ष अगाडिको क्षमताले यसको प्रभावकारी सम्बोधनको अपेक्षा गर्नु तर्कसंगत हुँदैन । गतिशील नीति, कार्यक्रम तथा दृष्टिकोणसहितको प्रणाली र संरचनाको पनि उत्तिकै जरुरी छ । यसबाट वैदेशिक रोजगारबाट लक्षित समुह अर्थात कामदार, तिनका परिवार र नेपाली अर्थतन्त्र थप लाभाविन्त हुन सक्छ ।

अन्तमा, वैदेशिक रोजगार समस्याको दीर्घकालीन समाधान होइन भन्ने कुरालाई मनन गरी यसलाई परिमाणात्मक भन्दापनि गुणात्मक रुपमा प्रभावकारी बनाउन जरुरी छ । यसका लागि सीपयुक्त जनशक्ति पठाउने, पूर्व प्रस्थान अभिमुखीकरण तालीमलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने, सुरक्षित र तुलनात्मक लाभ भएका काम, क्षेत्र एवं मुलुकहरुमा कामदार पठाई सुरक्षित, व्यवस्थित, मर्यादित र लाभदायक वैदेशिक रोजगारको वातावरण तयार गर्न वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड सदैव प्रयत्नशील रहनुपर्दछ ।

पुनः श्रम स्वीकृति सम्बन्धी सूचना

वैदेशिक रोजगारीबाट भिषाको म्याद थप गरी आएका कामदारले पुनः रोजगारीमा जाँदा श्रम स्वीकृतिको म्याद ९० दिन (तीन महिना) भन्दा कम भएमा वैदेशिक रोजगार विभागबाट पुनः श्रम स्वीकृति लिनुपर्दछ । नब्बे दिन (तीन महिना) भन्दा कम श्रमको म्याद भएमा एयरपोर्टबाट श्रम कक्षबाट उड्न अनुमति दिइदैन । श्रम स्वीकृतिको म्याद समाप्त भए पश्चात कुनै भवितव्य परेमा सम्बन्धित बीमा कम्पनीबाट बीमा र कम र बोर्डबाट आर्थिक सहायता समेत पाइनेछैन ।

थप जानकारीका लागि निम्न ठेगानामा सम्पर्क राख्नुहोस् वा फोन गर्नुहोस् ।

वैदेशिक रोजगार बिभाग
बुद्धनगर, काठमाण्डौ ।
फोन नं. ०१-४७८२४५४

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय
फोन नं. ०१-४१०५०५८
Website: www.fepb.gov.np

"सुरक्षित वैदेशिक रोजगार, हामी सबैको सरोकार"

अनुसूचीहरू

अनुसूची १

बैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन वोर्डका पदाधिकारीहरुको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	संस्थाको नाम /ठेगाना
१.	माननीय टेक बहादुर गुरुङ्ग	राज्यमन्त्री	श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
२.	डा. भारतेन्दु मिश्र	सदस्य	राष्ट्रिय योजना आयोग
३.	श्री भोला प्रसाद सिवाकोटी	सचिव	श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
४.	श्री रामेश्वर दंगाल	सह-सचिव	गृह मन्त्रालय
५.	श्री लोक बहादुर थापा (२०७१।५।१९ सम्म)	सह-सचिव	परराष्ट्र मन्त्रालय
	श्री झविन्द्र अर्याल (२०७१।९।२८ सम्म)		
	डा. दुर्गा बहादुर सुवेदी (२०७१।१२।८ सम्म)		
	श्री गणेश प्रसाद ढकाल		
६.	श्री मधुसुधन पोखरेल (२०७१।१२।८ सम्म	सह-सचिव	अर्थ मन्त्रालय
	श्री रामशरण पेडासैनी		
७.	श्री नरेन्द्रमान श्रेष्ठ (२०७१।७३ सम्म)	सह -सचिव	कानून तथा न्याय मन्त्रालय
	श्री उदयराज सापकोटा		
८.	श्री राधिका अर्याल	सह-सचिव	महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मत्रालय
९.	श्री विश्वनाथ ढकाल	महानिर्देशक	वैदेशिक रोजगार विभाग
१०.	श्री भिष्मराज ढुंगाना (२०७१।५।१९ सम्म)	निर्देशक	नेपाल राष्ट्र वैंक
	श्री राजेन्द्र पण्डित (२०७१।१२।८ सम्म)		
	श्री बासुदेव अधिकारी		
११.	श्री हंसराज वाग्ले (२०७२।२।२७ सम्म)	अध्यक्ष	नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यावसायी संघ
	श्री बिमल ढकाल		
१२.	श्री बिष्णु कुमारी गुरुङ्ग	सदस्य	नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यावसायी संघ
१३.	श्री रमेश कोइराला	विशेषज्ञ	बैदेशिक रोजगार
१४.	श्री नाचोङ्ग गुरुङ्ग	विशेषज्ञ	बैदेशिक रोजगार
१५.	श्री सीता देवकोटा	प्रतिनिधि	अभिमुखीकरण तालीम संस्था
१६.	श्री राम कुमार रेग्मी	प्रतिनिधि	सीपमूलक तालीम र अभिुखीकरण तालीम
१७.	डा. हरि लम्साल (२०७१।७३ सम्म)	चिकित्सक	सहारा केयर अस्पताल

१८.	श्री जितेन्द्र जोंछे	प्रतिनिधि	नेपाल ट्रेड युनियन महासंघ
१९.	श्री युवराज लुईटेल	प्रतिनिधि	अ.नेपाल ट्रेड युनियन महासंघ
२०.	श्री महेन्द्र प्रसाद यादव	प्रतिनिधि	नेपाल ट्रेड युनियन कांग्रेस-स्वतन्त्र
२१.	श्री राजेश मैनाली	प्रतिनिधि	स्वतन्त्र प्र. ट्रेड युनियन महासंघ
२२.	श्री हंसराम पाण्डे	प्रतिनिधि	नेपाल उद्योग वाणिज्य संघ
२३.	श्री पुष्परमण वाग्ले श्री ईश्वरीदत्त भट्ट	निर्देशक	प्रा. शिक्षा तथा व्य. तालीम परिषद्
२४.	श्री रघुराज काफ्ले	का.नि.	वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन वोर्ड

वैदेशिक रोजगारमा जानु अघि कामदारले ध्यान दिनुपर्ने मुख्य कुराहरू

- **अरूको उक्साहटमा र लहैलहेमा वैदेशिक रोजगारमा जानु हुँदैन, आम्दानी र खर्चको राम्रोसँग तुलना गर्नु पर्दछ ।**
- **स्वदेशमै पनि आफ्नो योग्यता र क्षमता अनुसार रोजगारीका विकल्प/अवसर हुन्छन्, त्यस्को हेक्का राख्नु पर्दछ ।**
- **जान चाहेको देश, गर्नुपर्ने कामहरू, लाग्ने खर्च आदि बारे जानकारी लिनुपर्दछ, आफुले गर्ने काम सम्बन्धी सीप सिक्नु पर्छ ।**
- **अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराएर, अभिमूखीकरण तालिम लिई वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएर मात्र वैदेशिक रोजगारमा जानु पर्दछ ।**
- **वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सबै विज्ञापन सही नहुन सक्छन् यसबारे राम्ररी यकीन हुनुपर्छ, यसबारे वैदेशिक रोजगार विभागमा फोन गरी बुझ्न सकिन्छ ।**

अनुसूची २

स्वीकृत संगठन संरचना

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड

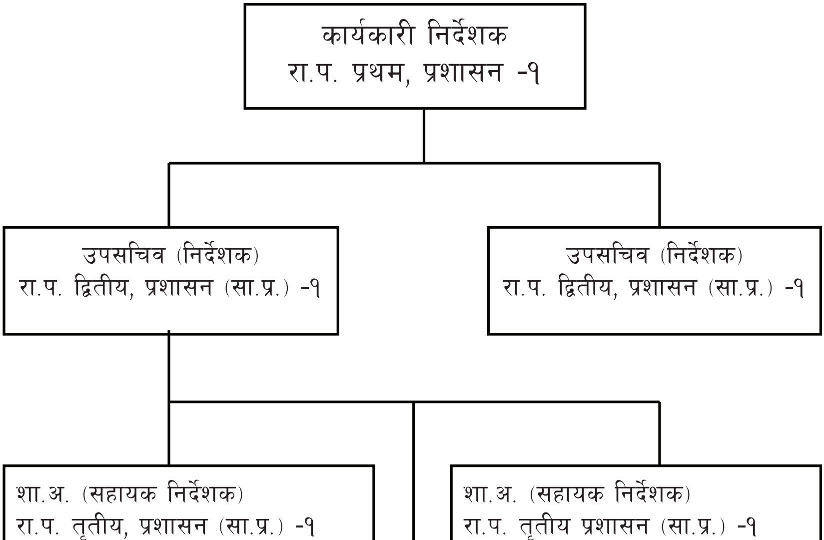

* कार्यकारी निर्देशकसहित जम्मा १६ जनाको स्वीकृत दरबन्दी छ ।

अनूसूची - ३

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत दरबन्दी विवरण

बोर्ड सचिवालयको दरवन्दी तेरिज				
सि. नं.	**पदनाम**	**श्रेणी**	**सेवा समूह**	**मिति ०६६।५।१४ मा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) बाट स्वीकृत दरवन्दी**
१.	कार्यकारी निर्देशक	रा.प.प्रथम सरह		१
२.	निर्देशक	रा.प.द्वितीय	प्रशासन, सा.प्र.	२
३.	सहायक निर्देशक	रा.प.तृतीय	प्रशासन, सा.प्र.	३
४.	नायब सुव्वा	रा.प.अन.प्रथम	प्रशासन, सा.प्र.	३
५.	लेखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन, लेखा	१
६.	लेखापाल	रा.प.अन.प्रथम	प्रशासन, लेखा	१
७.	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अन.प्रथम	विविध	१
८.	सवारी चालक*	श्रेणी बिहीन	प्रशासन	१
९.	कार्यालय सहयोगी*	श्रेणी बिहीन		३
				१६

अनुसूची ४

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

आ.व. ०७१।७२ को बार्षिक वित्तीय प्रगति विवरण

सि. नं.	कार्यक्रम	इकाई	स्वीकृत बार्षिक				कैफियत
			लक्ष्य	बजेट (रु.)	वित्तिय प्रगति	वित्तिय प्रतिशत	
१	**वार्षिक प्रतिवेदन तयारी एवं प्रकाशन**	पटक	१	१५००००	१३९,६४५	९३.१०	
२	**बै.रो. सम्वन्धी सूचना व्यवस्थापन**						
क	Website update	पटक	१	५००००	५०,०००.०	१००.००	
ख	मुख्य साझेदार वीच Data Base Networking विकास गर्ने	वटा	१	२००००००			
ग	आप्रवासी स्रोत केन्द्रको सुदृढीकरण (बोर्ड सचिवालयमा भएको सूचना केन्द्रलाई वैदेशिक रोजगारको केन्द्रीय स्तरको सूचना केन्द्रको रुपमा विकास गर्ने)	वटा	१	१००००००	५८१,८८२.०	५८.१९	
घ	काममा गएका र फर्किआएकाको विवरण स्पष्ट दिने Software वनाइ सम्वद्ध निकायमा त्यसको Networking गर्ने	वटा	१	५०००००	४९९,११०.०	९९.८२	

ङ	अलेखबद्ध कामदारको विवरण संकलन सम्बन्धमा विदेशस्थित दुतावासलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	पटक	१	२००००००			
३	**कल्याणकारी कार्य, उद्धार एवं सामाजिक सुरक्षा**						
क	मृतक कामदारका परिवारलाई आर्थिक सहायता	जना	मा.अ.	१००००००००	२१८,८८६,२१०.०	२१८.८९	
ख	अंगभंग भएका कामदारलाई आर्थिक सहायता	जना	मा.अ.	५००००००	१७,७०८,५००.०	३५४.१७	
ग	बिदेशमा अलपत्र परेका शव झिकाउन र शव जिल्ला पुऱ्याउन	वटा	आ.अ.	५००००००	२१,९८७,४९२.०	४३९.७५	
घ	बिदेशमा अलपत्र (विपद्) मा परेका कामदारको उद्धार गर्न	जना	आ.अ.	५००००००	१५,४४३,५२०.०	३०८.८७	रु.६० लाख विभिन्न राजदूतावासमा पठाइएको
ङ	समस्यामा परेका कामदारको लागि कानूनी उपचार	जना	आ.अ.	१५०००००	२४,५५५.०	१.६४	
च	जीवन रक्षाका लागि पूँजी कोष	वटा	आ.अ.	५०००००	१०,०००.०	२.००	
छ	कामदारका बाल बच्चाको शैक्षिक विकास (मृतक तथा ५० प्रतिशत भन्दा बढी अङ्गभङ्ग भएका कामदारको बालबच्चाका लागि छात्रवृत्ति)	जना	१०००	२००००००	५८,५६५.०	०.२९	कार्यविधि स्वीकृत भएको
ज	आप्रवासी कामदार सहयोगी संस्थासँग सहकार्य	वटा	आ.अ.	२००००००	५४,५००.०	२.७३	
झ	वैदेशिक रोजगारमा गई लैङ्गिक हिंसामा परी फर्किएका महिला कामदारलाई सहयोग	जना	आ.अ.	१००००००			
ञ	बिदेशमा रहेका कामदारको तत्काल उद्धार र उपचारका लागि समपूरक कोष Mutual Fund (गैर आवासीय नेपाली संघ र बोर्डको आधा/आधा रकम लगानी गर्ने)	वटा	आ.अ.	५००००००			

४	**वैदेशिक रोजगार तालीम सम्वन्धी**						
क	अभिमूखीकरण तालीमको रकम शोधभर्ना र तालीम (महिलाहरुका लागि)	जना	२५००	१७५००००	९०१,७९०.०	५१.५३	
ख	अभिमूखीकरण तालिम संचालन खर्च	जना		१००००००			
ग	महिलाहरुका लागि घरेलू कामदार सम्वन्धी तालीम र अन्य सीप विकास तालीम	जना	२०००	१२५०००००	४७,२९५.०	०.३८	ILO को सहयोगमा
घ	बैदेशिक रोजगारमूलक सीप विकास तालीम (जिल्ला समेत)	जना	३०००	३०००००००	२७,७३८,२१२.०	९२.४६	
झ	पाठ्यक्रम तथा दिग्दर्शन निर्माण तथा परिमार्जन र प्रकाशन (अभिमूखीकरण, घरेलू कामदारको तालीम आदि)	वटा	१०	२००००००	११३,७८५.०	५.६९	
ञ	**प्रस्थान पूर्व उद्यमशीलता र आर्थिक साक्षरता तालीम**	जना		१००००००			
५	**पूनःस्थापन र पुनःएकीकरण कार्यक्रम**						
क	वैदेशिक रोजगारवाट लैङ्गीक हिंसा र विचल्लीमा परी फर्किएका महिला र कामदारका परिवार (महिला) का लागि उद्यमशीलता एवं सीप विकास तालीम लगायत विविध कार्यक्रम	जना	५००	५००००००	८६०,५४२.०	१७.२१	वैदेशिक रोजगारवाट फर्किएका महिला कामदारहरुको विवरण संकलन कार्य प्रारम्भ गरिएको
ख	लैङ्गीक हिंसा वा अन्य समस्यामा परी स्वदेशमा फर्किएका कामदारहरुका लागि सुरक्षित गृह/पुनस्थापना केन्द्र स्थापनाको सम्भाबना अध्ययन तथा आवश्यक तयारी (सामजिक संघसंस्थासंग सहकार्य समेत गरी ५ विकास क्षेत्रमा केन्द्र स्थापना)	जना	३००	२००००००	६१७,७१५.०	३०.८९	

ग	लैङ्गिक हिंसा र कठिनाईमा परेका महिला कामदारका लागि विदेशमा सुरक्षित गृह संचालन, (नेपाली राजदूतावास मार्फत)	वटा	मा.अ.	१०००००००	१,०००,०००.०	१०.००	
घ	बीऊपूँजी कोषको स्थापना सम्बन्धमा अध्ययन गरी कोष खडा गर्ने	वटा	१	१००००००००			
६	**संचार माध्यमबाट चेतनामूलक कार्यक्रम**						
क	रेडियो कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रशारण (रेडियो नेपालवाट सात समुन्द्र पारी, साप्ताहिक)	हप्ता	५२	२००००००	१,३२७,७५०.०	६६.३९	
ख	विविध जनचेतनामूलक कार्यक्रम (संघसंस्थाहरुको सहकार्य समेतमा)	वटा	आ.अ.	१००००००	९९४,७००.०	९९.४७	
ग	रेडियो जिंगल उत्पादन (लैगिक हिंसा सम्वन्धी समेत)	वटा	६	१२००००	११९,७८०.०	९९.८२	
घ	टि.भि. स्पट उत्पादन (महिला केन्द्रित समेत)	वटा	४	४०००००	३९७,७८४.०	९९.४५	
ङ	रेडियो तथा एफ.एम.हरुवाट जिंगल र सूचनाहरु प्रशारण	पटक	१००००	१५०००००	१,४९३,५२१.०	९९.५७	
च	टि.भि. च्यानलहरुवाट टि.भि. स्पट तथा सूचनाहरु प्रशारण	पटक	३००	१००००००	८९७,४९०.०	८९.७५	
छ	टेलिभिजनबाट जनचेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	आ.अ.	१५६००००	४४९,०००.०	२८.७८	
ज	पत्रपत्रिकावाट चेतनामूलक सन्देश, सूचना प्रकाशन	पटक	आ.अ.	३००००००	१,८१५,०७५.०	६०.५०	
झ	स्थानीय संचार माध्यमबाट नियमित सन्देश प्रबाह	जिल्ला	७५	२५०००००	१,२३०,४३२.०	४९.२२	
ञ	वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी श्रव्य तथा दृश्य सामग्री निर्माण	वटा	२	५०००००	५००,०००.०	१००.००	
ट	भिडियो डकुमेन्ट्री निर्माण (वै.रो. का समग्र प्रक्रिया समेटेर, अभिमुखीकरण, सीप तालीम, घरेलु कामदार तालीम आदि सम्वन्धी विवरण समावेश गरेर)	वटा	आ.अ.	२००००००	१,००३,०००.०	५०.१५	

ठ	त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल लगायत अन्य केही महत्वपूर्ण स्थलहरुमा वै.रो. सम्वन्धी विद्युतीय सन्देश प्रशारण (भ्भिअतचयलष्अ म्ष्कउबिथ)	वटा	१	३००००००	१,०४५,४५०.०	३४.८५	
७	**वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धनात्मक कार्य**						
क	श्रम सम्झौता परामर्श तथा प्राविधिक समितिको बैठक	पटक	आ.अ.	१५०००००	१२,५००.०	०.८३	
ख	कामदारलाई कानूनी उपचारमा सहयोग र सेवाका लागि जनशक्ति व्यवस्था (विभिन्न राजदूतावास)	जना	आ.अ.	१००००००००	७,९६४,८५७.०	७९.६५	
ग	श्रम कूटनीति प्रवर्द्धन कार्यक्रम		आ.अ.	१५००००००	१,२२०,८७१.०	८.१४	
घ	अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन दिवस २०१४	वटा	१	३०००००	९४७,२१५.३	३१५.७४	
ङ	अधिक नेपाली कामदार रहेका मूख्य गन्तव्य मुलुकको स्थिति अध्ययन	समूह	२	३००००००	२,३४२,९८१.०	७८.१०	कतार र मलेशिया
च	रोजगारीका नयाँ गन्तव्यको पहिचान र प्रवर्द्धन		आ.अ.	१००००००००	३,६१७,४१८.०	३६.१७	
छ	महिला कामदारको स्थिति अध्ययन (बढी महिला गएको देश)	पटक	१	८०००००	४५,०००.०	५.६३	
ज	वैदेशिक रोजगार मेलाको आयोजना	स्थान	२	१२०००००			
झ	वजार प्रवर्द्धन गर्नका लागि विदेशमा Job Fair को आयोजना गर्ने	स्थान	१	२००००००			
ञ	बैदेशिक रोजगारमा आफ्ना कामदारको अधिकार रक्षा गर्न सक्षम नमूना देशहरुलाई आमन्त्रण गरी अन्तर्राष्ट्रिय सेमिनारको आयोजना गर्ने	वटा	१	१००००००			

ट	वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदारको विदेशमा रहदा वा स्वदेशमा उत्पन्न स्वास्थ्य समस्या सम्बोधन सम्वन्धी कार्यक्रम	वटा	१	५000000	८८,५००.०	१.७७	
८	**वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी जानकारीमूलक सामग्री उत्पादन प्रकाशन, छपाई एवं खरिद र वितरण**						
क	Sticker, Poster, Hoarding board, पर्चा सामग्री आदी	वटा	गद्द=ग=	१५00000	१,२३४,९७६.०	८२.३३	
ख	अर्द्धवार्षिक बुलेटिन 'बैदेशिक रोजगार'	पटक	१	३00000	२९९,९५५.०	९९.९९	कार्यक्रम संशोधन गरी बार्षिक बुलेटिनको रुपमा प्रकाशन भएको
ग	प्रवासी डायरी	वटा	७५000	३000000	२,९६९,६४०.०	९८.९९	
घ	क्यालेण्डर छपाइ	वटा	३000 प्रति	३00000	२९६,९६४.०	९८.९९	छपाई भई वितरण भएको
९	**बैदेशिक रोजगार सम्वन्धी अध्ययन अनुसन्धान**						
क	बैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारको सामाजिक सुरक्षा रणनीति एवं कार्ययोजना लगायतको अध्ययन अनुसन्धान र उक्त अध्ययनको निष्कर्षको आधारमा सामाजिक कामदारको सामाजिक सुरक्षा रणनीति निर्माण (यसलाई विप्रेषण सदुपयोगमा सहयोगी हुनेगरी निर्माण गर्ने)	पटक	१	१000000	२१३,८१०.०	२१.३८	
ख	वैदेशिक रोजगारीको स्थानीयकरणका लागि आवश्यक अध्ययन	पटक	१	१000000	२८,५१५.०	२.८५	

ग	विप्रेषणको परिचालन राष्ट्रनिर्माणका लागि कसरी गर्ने भन्ने सम्बन्धमा राष्ट्रिय सोचको निर्माणका लागि विशेषज्ञ टोलीबाट अध्ययन गरी कार्यान्वयन थाल्ने (यसलाई सामाजिक सुरक्षा रणनीतिसंग जोडने)	पटक	१	१००००००			
घ	भारतसंगको पारवहन विन्दू (Transit) व्यवस्थापनका लागि के गर्न सकिन्छ अध्ययन गर्ने	पटक	१	१५०००००			
ङ	बोर्डको आम्दानीका नयाँ स्रोतका सम्भावनाहरुको खोजी गर्ने						
च	बोर्डले पिडीत परिवारलाई उपलब्ध गराउने गर्दै आएको सहयोगका पुनरावलोकन र क्षेत्र विस्तारका लागि आवश्यक अध्ययन गर्ने						
छ	श्रम निर्यातक मित्र राष्ट्रहरु एवं श्रमिकको हक अधिकारका लागि क्रियाशील निकायको वीचमा एक भरपर्दो संजाल निर्माण गरी कामदारको अधिकार रक्षाका लागि अन्तराष्ट्रिय श्रम वजारमा वकालत गर्ने	पटक	१	१००००००			
ज	वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सोध कार्यका लागि आंशिक सहयोग	जना	१०	३०००००	१९६,४०३.०	६५.४७	
झ	विदेशमा ठगिएका/अलपत्र परेका कामदारको कानून सम्मको पहुँच स्थापना गर्न र कानूनी उपचार दिनका लागि के कस्तो व्यवस्था गर्न सकिन्छ अध्ययन गर्ने	पटक	१	१००००००			
ञ	शैक्षिक परामर्श दिने संस्थाहरुबाट विभिन्न मुलुकमा मानिसहरु पठाउने गरेको अवस्थामा त्यसको वास्तविकता, नियमितता आदिको बारेमा अध्ययन गर्ने	पटक	१	२०००००	१९५,०००.०	९७.५०	अध्ययनको कार्य भएको

ट	नेपालमा बैदेशिक रोजगारीको अवस्था बारेमा स्वतन्त्र विज्ञहरुबाट अध्ययन गराउने	पटक	१	५०००००	३१६,०००.०	६३.२०	
१०	**कानूनी व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल**						
क	स्थानीयकरणका लागि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनमा आवश्यक संसोधन	पटक	१	१०००००			
ख	जिल्ला प्रशासनबाट सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था	पटक	१	१०००००			
ग	पीडितका आश्रित बालबालिकाको लागि छात्रवृत्ति दिन शिक्षा मन्त्रालयसंग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१०००००			
घ	बीमाको कर भुक्तानीमा रहेको दोहोरो झन्झट कम गरी सेवाग्राहीलााई सहज सेवा दिन आवश्यक व्यवस्था	पटक	१	१०००००			आ.व. ०७२।०७३ को बजेटमा सम्वोधन भएको
ङ	भारतसंगको पारवहन विन्दूलाई व्यवस्थित गर्ने र नेपाली कामदारको भारतमा उचित सुरक्षाका लागि आवश्यक कानून वनाउने सम्बन्धमा विज्ञहरुबाट अध्ययन गराई राय सहित नेपाल सरकार समक्ष अनुरोध गर्ने	पटक	१	१०००००			
११	**नीतिगत एवं संस्थागत सुदृढीकरण र क्षमता विकास**						
क	कर्मचारीहरुको क्षमता विकास (बोर्ड तथा मन्त्रालय र अन्तर्गत)	जना	५०	५०००००	१३०,०००.०	२६.००	
ख	बैदेशिक रोजगार बिभाग सम्वन्धी कार्यक्रम		आ.अ.	३००००००	५,६२१,२११.०	१८७.३७	
ग	बैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरुलाई पेशागत तथा व्यवसाय विकास तालीम	जना	२००	१००००००	२,८००.०	०.२८	

घ	वैदेशिक रोजगार व्यवसायी र सरोकारवाला निकाय एवं संस्था वीच अन्तरक्रिया	वटा	१	६०००००	११,३००.०	१.८८	
ङ	स्वास्थ्य व्यवसायी, श्रम प्रतिनिधि, बै.रो. एजेन्ट, अभिमुखीकरण व्यवसायीहरुको क्षमता विकास तालीम	वटा	३	६०००००			अभिमुखीकरण व्यवसायीहरुसँग छलफल कार्यक्रम
च	बोर्डको O&M को अध्ययन गरी लागु गर्ने	पटक	१	२०००००	३६,८२५.०	१८.४१	छलफल भएको
छ	बोर्डको ५ बर्षे आवधिक योजना तर्जुमा	पटक	१	२००००००	६०,०००.०	३.००	
ज	बोर्डको कार्यसंचालन निर्देशिकामा संशोधन	पटक	१	१०००००	१०७,७५०.०	१०७.७५	
१२	**वैदेशिक रोजगार स्थानीयकरण कार्यक्रम**						
क	स्थानीय निकायहरुको नीति, योजना र नियमित कार्यक्रममा वैदेशिक रोजगारीलाई समावेश गर्न आवश्यक गोष्ठी अर्न्तक्रिया र वकालत गर्ने	वटा	५	२००००००			
ख	स्थानीय निकाय र जिल्लामा कार्यरत निकायका पदाधिकारीलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण (MToT)	जिल्ला	४०	१५०००००	१,५९०,३२३.०	१०६.०२	२० जिल्ला
ग	विद्यालयस्तरमा आप्रवासन अभिमुखीकरण (विद्यार्थी र शिक्षक समेत)	जिल्ला	१५	५०००००			
घ	गा.वि.स./न.पा. तहमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार बिषयमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम (सामाजिक संघसंस्थासँगको सहकार्य समेतमा)	गा.वि.स.	२५	१००००००	८४१,४७८.०	८४.१५	रामेछाप, झापा, नवलपरासी, पर्सा, बारा, डडेल्धुरा, सिन्धुपाल्चोक, कन्चनपुर र काठमाडौ

ङ	स्थानीय तहमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम र अन्तरक्रिया गोष्ठी	जिल्ला	१५	२५०००००	४६७,०५४.३	१८.६८	चितवन, रुपन्देही, कपिलवस्तु र प्यूठान
च	वैदेशिक रोजगार स्रोत समूह निर्माण	जिल्ला	२५	२५०००००	२९,४००.०	१.१८	
छ	वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी स्थानीय साझेदारको छनौट तथा परिचालन	जिल्ला	७५	२०००००००			
ज	जिल्ला प्रशासनमा राहदानीको निवेदन दिने क्रममा नै एक तहको अभिमुखीकरण	जिल्ला	१०	२००००००			
झ	**'गाउँ गाउँमा वैदेशिक रोजगार सुरक्षा शिक्षा अभियान'** संचालन (यसलाई पहिलो चरणमा केही जिल्लाहरुमा परिक्षण गरिनेछ र प्रभाबकारिता हेरी विस्तार गरिनेछ)			५००००००	८८४,०००.०	१७.६८	
१३	**भौतिक पूर्वाधार विकास र सुदृढीकरण**		आ.अ.	५००००००			
१४	**श्रम बैंक वा कोष बनाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कल्याणकारी कार्य गर्ने**			१०००००००००	१,६८२,५५०.३	१.६८	
१५	**अनुगमन तथा मुल्याङ्कन**						
क	अभिमुखीकरण तथा सीप विकास तालीम अनुगमन	पटक	निरन्तर	३००००००	४०५,३३८.०	१३.५१	
ख	बैदेशिक रोजगार सम्वन्धी अनुगमन (इजाजतपत्रवाला/ संघसंस्था) (जिल्लाहरु समेत)	पटक	निरन्तर	१००००००	२३९,९५०.०	२४.००	
१६	**नेपाल सरकारवाट प्राप्त हुने अनुदान (अलेखवद्ध कामदार हरुका लागि औषधी उपचार, अलपत्र परेको शव ल्याउने, उद्धार सम्वन्धी अन्य कार्य आदि), कर्मचारीहरुको तलव भत्ता समेत**		आ.अ.	१५००००००			
क	कार्यसम्पादन प्रोत्साहन कोष स्थापना			१००००००			

ख	कर्मचारी खाजा एवं यातायातमा आंशिक सहयोग	जना		७०००००	४७६,९९३.०	६८.१४	
१७	कार्यक्रम भ्रमण खर्च		आ.अ.	१००००००	३९५,९१०.०	३९.५९	
	कार्यक्रम तर्फको जम्मा			६१४१३००००			
१८	**पुँजीगत तर्फ**						
क	क) फर्निचर तथा फिक्चर्स		आ.अ.	१००००००	१,२५०,०००.०	१२५.००	
ख	ख) गाडी खरिद		१	५००००००	६,११७,५६७.०	१२२.३५	
ग	ग) मेशिन उपकरण		विविध	५०००००	५३२,१५७.०	१०६.४३	
	पूँजीगत खर्च तर्फको जम्मा			६५०००००			
१९	**कार्यालय संचालन खर्च**		आ.अ.	१००००००००	९,०६९,१२१.१	९०.६९	
	कूल जम्मा (Grand Total)			६३०६३००००	३६९,९३९,६३२.९	५८.६६	

वित्तिय प्रगति प्रतिशत ५८.६६

अनुसूची ५

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

आ.व. ०७१।७२ को बार्षिक भौतिक प्रगति विवरण

सि. नं.	कार्यक्रम	इकाई	स्वीकृत बार्षिक		प्रगति		कैफियत
			लक्ष्य	बजेट (हजारमा)	भौतिक	भौतिक प्रतिशत	
१	**वार्षिक प्रतिवेदन तयारी एवं प्रकाशन**	पटक	१	१५००००	प्रकाशन भएको	१००	
२	**बै.रो. सम्वन्धी सूचना व्यवस्थापन**						
क	Website update	पटक	१	५००००	भएको	१००	
ख	मुख्य साझेदार बीच Data Base Networking विकास गर्ने	वटा	१	२००००००	छलफल भएको	५०	
ग	आप्रवासी स्रोत केन्द्रको सुदृढीकरण (बोर्ड सचिवालयमा भएको सूचना केन्द्रलाई वैदेशिक रोजगारको केन्द्रीय स्तर को सूचना केन्द्रको रुपमा विकास गर्ने)	वटा	१	१००००००	MRC Officer को लागि निवेदन माग भएको	५०	
घ	काममा गएका र फर्किआएकाको विवरण स्पष्ट दिने Software वनाइ सम्वद्ध निकायमा त्यसको Networking गर्ने	वटा	१	५०००००	Software बनेको र नेटवर्कको काम जारी	१००	
ङ	अलेखबद्ध कामदारको विवरण संकलन सम्बन्धमा विदेशस्थित दूतावासलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	पटक	१	२००००००		०	
३	**कल्याणकारी कार्य, उद्धार एवं सामाजिक सुरक्षा**						

क	मृतक कामदारका परिवारलाई आर्थिक सहायता	जना	मा.अ.	१०००००००००	१००३	१००	
ख	अंगभंग भएका कामदारलाई आर्थिक सहायता	जना	मा.अ.	५०००००००	१८१	१००	
ग	बिदेशमा अलपत्र परेका शव झिकाउन र शव जिल्ला पुऱ्याउन	वटा	आ.अ.	५०००००००	५९४	१००	
घ	बिदेशमा अलपत्र (विपद्) मा परेका कामदारको उद्धार गर्न	जना	आ.अ.	५०००००००	आ.अ.	१००	रु.६० लाख विभिन्न राजदूतावासमा पठाइएको
ङ	समस्यामा परेका कामदारको लागि कानूनी उपचार	जना	आ.अ.	१५००००००	आ.अ.	१००	
च	जीवन रक्षाका लागि पूँजी कोष	वटा	आ.अ.	५००००००	आ.अ.	१००	
छ	कामदारका बाल बच्चाको शैक्षिक विकास (मृतक तथा ५० प्रतिशत भन्दा बढी अङ्गभङ्ग भएका कामदारको बालबच्चाका लागि छात्रवृत्ति)	जना	१०००	२००००००००	कार्यन्वयनको क्रममा रहेको	१००	कार्यविधि स्वीकृत भएको
ज	आप्रवासी कामदार सहयोगी संस्थासँग सहकार्य	वटा	आ.अ.	२००००००	भैरहेको	५०	
झ	वैदेशिक रोजगारमा गई लैङ्गिक हिंसामा परी फर्किएका महिला कामदारलाई सहयोग	जना	आ.अ.	१००००००		०	
ञ	बिदेशमा रहेका कामदारको तत्काल उद्धार र उपचारका लागि समपूरक कोष :गतगबाँगलम (गैर आवासीय नेपाली संघ र बोर्डको आधा/आधा रकम लगानी गर्ने)	वटा	आ.अ.	५००००००००	कार्यविधिको मस्यौदा तयार गरी मन्त्रालयमा पठाइएको	५०	
४	**वैदेशिक रोजगार तालीम सम्वन्धी**						
क	अभिमुखीकरण तालीमको रकम शोधभर्नारतालीम (महिलाहरुका लागि)	जना	२५००	१७५००००	ढण्द्द	३६	

ख	अभिमुखीकरण तालिम संचालन खर्च	जना		१००००००		०	
ग	महिलाहरुका लागि घरेलु कामदार सम्वन्धी तालीम र अन्य सीप विकास तालीम	जना	२०००	१२५००००००	प्रशिक्षकको लागि त्इत दिइएको	५०	क्षिइ को सहयोगमा
घ	बैदेशिक रोजगारमूलक सीप विकास तालीम (जिल्ला समेत)	जना	३०००	३००००००००	३३३८ जनलाई तालीम प्रदान	१००	
ङ	पाठ्यक्रम तथा दिग्दर्शन निर्माण तथा परिमार्जन र प्रकाशन (अभिमुखीकरण, घरेलु कामदारको तालीम आदि)	वटा	१०	२००००००	काम भएको	२५	
च	प्रस्थान पूर्व उद्यमशीलता र आर्थिक साक्षरता तालीम	जना		१००००००			
५	**पुनःस्थापन र पुनःएकीकरण कार्यक्रम**						
क	वैदेशिक रोजगारवाट लैङ्गीक हिंसा र विचल्लीमा परी फर्किएका महिला र कामदारका परिवार (महिला) का लागि उद्यमशीलता एवं सीप विकास तालीम लगायत विविध कार्यक्रम	जना	५००	५००००००	द्दण जनालाई उद्यमशीलता तालीम प्रदान गरिएको ।	४	वैदेशिक रोजगारवाट फर्किएका महिला कामदारहरुको विवरण संकलन कार्य प्रारम्भ गरिएको
ख	लैङ्गीक हिंसा वा अन्य समस्यामा परी स्वदेशमा फर्किएका कामदारहरुका लागि सुरक्षित गृह/पुनःस्थापना केन्द्र स्थापनाको सम्भाबना अध्ययन तथा आवश्यक तयारी (सामजिक संघसंस्थासंग सहकार्य समेत गरी ५ विकास क्षेत्रमा केन्द्र स्थापना)	जना	३००	२००००००		५०	

ग	लैङ्गिक हिंसा र कठिनाईमा परेका महिला कामदारका लागि बिदेशमा सुरक्षित गृह संचालन, (नेपाली राजदूतावास मार्फत)	वटा	मा.अ.	१००००००००	कार्यविधि स्वीकृतिका लागि मन्त्रालयमा पठाएको	५०	
घ	बीऊपूँजी कोषको स्थापना सम्बन्धमा अध्ययन गरी कोष खडा गर्ने	वटा	१	१००००००००	छलफलको क्रममा रहेको	५०	
६	**संचार माध्यमबाट चेतनामूलक कार्यक्रम**						
क	रेडियो कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रशारण (रेडियो नेपालवाट सात समुन्द्र पारी, साप्ताहिक)	हप्ता	५२	२००००००	५२	१००	
ख	विविध जनचेतनामूलक कार्यक्रम (संघसंस्थाहरुको सहकार्य समेतमा)	वटा	आ.अ.	१००००००	आ.अ.	१००	
ग	रेडियो जिंगल उत्पादन (लैगिक हिंसा सम्वन्धी समेत)	वटा	६	१२००००	६	१००	
घ	टि.भि. स्पट उत्पादन (महिला केन्द्रित समेत)	वटा	४	४०००००	४	१००	
ङ	रेडियो तथा एफ.एम.हरुवाट जिंगल र सूचनाहरु प्रशारण	पटक	१००००	१५०००००	१००००	१००	
च	टि.भि. च्यानलहरुवाट टि.भि. स्पट तथा सूचनाहरु प्रशारण	पटक	३००	१००००००	३००	१००	
छ	टेलिभिजनबाट जनचेतनामूलक कार्यक्रम	वटा	आ.अ.	१५६००००		०	
ज	पत्रपत्रिकावाट चेतनामूलक सन्देश, सूचना प्रकाशन	पटक	आ.अ.	३००००००	आ.अ.	१००	
झ	स्थानीय संचार माध्यमबाट नियमित सन्देश प्रबाह	जिल्ला	७५	२५०००००	७५	१००	
ञ	वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी श्रव्य तथा दृश्य सामग्री निर्माण	वटा	२	५०००००	२	१००	
ट	भिडियो डकुमेन्ट्री निर्माण (वै.रो. का समग्र प्रक्रिया समेटेर, अभिमुखीकरण, सीप तालीम, घरेलु कामदार तालीम आदि सम्वन्धी विवरण समावेश गरेर)	वटा	आ.अ.	२००००००	२	१००	

ठ	त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल लगायत अन्य केही महत्वपूर्ण स्थलहरुमा वै.रो. सम्वन्धी विद्युतीय सन्देश प्रशारण (Electronic Display)	वटा	१	३०००००	तयारी भएको	५०	
७	**वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धनात्मक कार्य**						
क	श्रम सम्झौता परामर्श तथा प्राविधिक समितिको बैठक	पटक	आ.अ.	१५०००००	आ.अ.	१००	
ख	कामदारलाई कानूनी उपचारमा सहयोग र सेवाका लागि जनशक्ति व्यवस्था (विभिन्न राजदूतावास)	जना	आ.अ.	१००००००००	आ.अ.	१००	
ग	श्रम कूटनीति प्रवर्द्धन कार्यक्रम		आ.अ.	१५०००००००	आ.अ.	१००	
घ	अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन दिवस २०१४	वटा	१	३०००००	दिवस मनाइएको	१००	
ङ	अधिक नेपाली कामदार रहेका मुख्य गन्तव्य मुलुकको स्थिति अध्ययन	समूह	२	३००००००	दुई समूहले स्थिति अध्ययन गरेको	१००	कतार र मलेशिया
च	रोजगारीका नयाँ गन्तव्यको पहिचान र प्रवर्द्धन		आ.अ.	१००००००००	उच्चस्तरीय समिति गठन भई कार्य भइरहेको	१००	
छ	महिला कामदारको स्थिति अध्ययन (बढी महिला गएको देश)	पटक	१	८०००००		१००	
ज	वैदेशिक रोजगार मेलाको आयोजना	स्थान	२	१२०००००		०	
झ	वजार प्रवर्द्धन गर्नका लागि विदेशमा Job Fair को आयोजना गर्ने	स्थान	१	२००००००		०	
ञ	बैदेशिक रोजगारमा आफ्ना कामदारको अधिकार रक्षा गर्न सक्षम नमुना देशहरुलाई आमन्त्रण गरी अन्तर्राष्ट्रिय सेमिनारको आयोजना गर्ने	वटा	१	१००००००		०	

ट	वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदारको विदेशमा रहदा वा स्वदेशमा उत्पन्न स्वास्थ्य समस्या सम्बोधन सम्वन्धी कार्यक्रम	वटा	१	५०००००		१००	
८	**वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी जानकारीमूलक सामग्री उत्पादन प्रकाशन, छपाई एवं खरिद र वितरण**						
क	Sticker, Poster, Hoarding board, पर्चा सामग्री आदी	वटा	आ.अ.	१५०००००	आ.अ.	१००	
ख	अर्द्धवार्षिक बुलेटिन 'बैदेशिक रोजगार'	पटक	१	३०००००	प्रकाशनको लागि पठाइएको	१००	कार्यक्रम संशोधन गरी बार्षिक बुलेटिनको रुपमा प्रकाशन भएको
ग	प्रवासी डायरी	वटा	७५०००	३००००००	७५०००	१००	
घ	क्यालेण्डर छपाइ	वटा	३००० प्रति	३०००००	३००० प्रति	१००	छपाई भई वितरण भएको
९	**बैदेशिक रोजगार सम्वन्धी अध्ययन अनुसन्धान**						
क	बैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारको सामाजिक सुरक्षा रणनीति एवं कार्ययोजना लगायतको अध्ययन अनुसन्धान र उक्त अध्ययनको निष्कर्षको आधारमा सामाजिक कामदार को सामाजिक सुरक्षा रणनीति निर्माण (यसलाई विप्रेषण सदुपयोगमा सहयोगी हुनेगरी निर्माण गर्ने)	पटक	१	१००००००		१००	
ख	वैदेशिक रोजगारीको स्थानीयकरणका लागि आवश्यक अध्ययन	पटक	१	१००००००		१००	

ग	विप्रेषणको परिचालन राष्ट्रनिर्माणका लागि कसरी गर्ने भन्ने सम्बन्धमा राष्ट्रिय सोचको निर्माणका लागि विशेषज्ञ टोलीबाट अध्ययन गरी कार्यान्वयन थाल्ने (यसलाई सामाजिक सुरक्षा रणनीतिसंग जोडने)	पटक	१	१००००००		०	
घ	भारतसंगको पारवहन विन्दू (Transit) व्यवस्थापनका लागि के गर्न सकिन्छ अध्ययन गर्ने	पटक	१	१५०००००	छलफल भएको	०	
ङ	बोर्डको आम्दानीका नयाँ स्रोतका सम्भावनाहरुको खोजी गर्ने				बोर्ड बैठकमा छलफल भएको	५०	
च	बोर्डले पिडीत परिवारलाई उपलब्ध गराउने गर्दै आएको सहयोगका पुनरावलोकन र क्षेत्र विस्तारका लागि आवश्यक अध्ययन गर्ने				आर्थिक सहायतामा शत प्रतिशत वृद्धि गरिएको	१००	
छ	श्रम निर्यातक मित्र राष्ट्रहरु एवं श्रमिकको हक अधिकार का लागि क्रियाशील निकायको वीचमा एक भरपर्दो संजाल निर्माण गरी कामदारको अधिकार रक्षाका लागि अन्तराष्ट्रिय श्रम वजारमा वकालत गर्ने	पटक	१	१००००००		०	
ज	वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सोध कार्यका लागि आंशिक सहयोग	जना	१०	३०००००	४ जना	४०	
झ	विदेशमा ठगिएका/अलपत्र परेका कामदारको कानून सम्मको पहुँच स्थापना गर्न र कानूनी उपचार दिनका लागि के कस्तो व्यवस्था गर्न सकिन्छ अध्ययन गर्ने	पटक	१	१००००००		०	

ञ	शैक्षिक परामर्श दिने संस्थाहरुबाट विभिन्न मुलुकमा मानिसहरु पठाउने गरेको अवस्थामा त्यसको वास्तविकता, नियमितता आदिको बारेमा अध्ययन गर्ने	पटक	१	२०००००	१	१००	अध्ययनको कार्य भएको
ट	नेपालमा वैदेशिक रोजगारीको अवस्था बारेमा स्वतन्त्र विज्ञहरुबाट अध्ययन गराउने	पटक	१	५०००००		१००	
१०	**कानूनी व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल**						
क	स्थानीयकरणका लागि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनमा आवश्यक संसोधन	पटक	१	१०००००		०	
ख	जिल्ला प्रशासनबाट सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था	पटक	१	१०००००		०	
ग	पीडितका आश्रित बालबालिकाको लागि छात्रवृत्ति दिन शिक्षा मन्त्रालयसंग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था गर्ने	पटक	१	१०००००	कार्य जारी रहेको	५०	
घ	बीमाको कर भुक्तानीमा रहेको दोहोरो झन्झट कम गरी सेवाग्राहीलााई सहज सेवा दिन आवश्यक व्यवस्था	पटक	१	१०००००	अर्थ मन्त्रालयमा नीतिगत सुधारका लागि अनुरोध भएको	१००	आ.व. ०७२।०७३ को बजेटमा सम्वोधन भएको
ङ	भारतसंगको पारवहन विन्दूलाई व्यवस्थित गर्ने र नेपाली कामदारको भारतमा उचित सुरक्षाका लागि आवश्यक कानून वनाउने सम्बन्धमा विज्ञहरुबाट अध्ययन गराई राय सहित नेपाल सरकार समक्ष अनुरोध गर्ने	पटक	१	१०००००		०	
११	**नीतिगत एवं संस्थागत सुदृढीकरण र क्षमता विकास**						

क	कर्मचारीहरुको क्षमता विकास (बोर्ड तथा मन्त्रालय र अन्तर्गत)	जना	५०	५०००००	६	१२	
ख	बैदेशिक रोजगार बिभाग सम्वन्धी कार्यक्रम		आ.अ.	३०००००००	३० लाख उपलब्ध गराइएको	१००	
ग	बैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरुलाई पेशागत तथा व्यवसाय विकास तालीम	जना	२००	१००००००		२५	
घ	वैदेशिक रोजगार व्यवसायी र सरोकारवाला निकाय एवं संस्था वीच अन्तरक्रिया	वटा	१	६०००००		१००	
ङ	स्वास्थ्य व्यवसायी, श्रम प्रतिनिधि, बै.रो. एजेन्ट, अभिमुखीकरण व्यवसायीहरुको क्षमता विकास तालीम	वटा	३	६०००००	१	३३	अभिमुखीकरण व्यवसायीहरुसँग छलफल कार्यक्रम
च	बोर्डको O&M को अध्ययन गरी लागु गर्ने	पटक	१	२०००००		५०	छलफल भएको
छ	बोर्डको ५ बर्षे आवधिक योजना तर्जुमा	पटक	१	२००००००		०	
ज	बोर्डको कार्यसंचालन निर्देशिकामा संशोधन	पटक	१	१०००००		१००	
१२	**वैदेशिक रोजगार स्थानीयकरण कार्यक्रम**						
क	स्थानीय निकायहरुको नीति, योजना र नियमित कार्यक्रममा वैदेशिक रोजगारीलाई समावेश गर्न आवश्यक गोष्ठी अर्न्तक्रिया र वकालत गर्ने	वटा	५	२००००००		०	
ख	स्थानीय निकाय र जिल्लामा कार्यरत निकायका पदाधिकारीलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण (MToT)	जिल्ला	४०	१५०००००	३५	५०	२० जिल्ला
ग	विद्यालयस्तरमा आप्रवासन अभिमुखीकरण (विद्यार्थी र शिक्षक समेत)	जिल्ला	१५	५०००००		०	

घ	गा.वि.स./न.पा. तहमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार बिषयमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम (सामाजिक संघसंस्थासँगको सहकार्य समेतमा)	गा.वि.स.	२५	१००००००	२८	१००	रामेछाप, झापा, नवलपरासी, डडेल्धुरा, सिन्धुपाल्चोक, बारा, पर्सा, कन्चनपुर र काठमाडौ
ङ	स्थानीय तहमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम र अन्तरक्रिया गोष्ठी	जिल्ला	१५	२५०००००	४	२७	चितवन, रुपन्देही, कपिलवस्तु र प्यूठान
च	वैदेशिक रोजगार स्रोत समूह निर्माण	जिल्ला	२५	२५०००००		२०	
छ	वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी स्थानीय साझेदारको छनौट तथा परिचालन	जिल्ला	७५	२०००००००		०	
ज	जिल्ला प्रशासनमा राहदानीको निवेदन दिने क्रममा नै एक तहको अभिमुखीकरण	जिल्ला	१०	२००००००		०	
झ	'गाउँ गाउँमा वैदेशिक रोजगार सुरक्षा शिक्षा अभियान' संचालन (यसलाई पहिलो चरणमा केही जिल्लाहरुमा परिक्षण गरिनेछ र प्रभावकारिता हेरी विस्तार गरिनेछ)			५००००००	३० वटा गा.वि.स. मा कार्यक्रम सन्चालन भएको	१००	
१३	**भौतिक पूर्वाधार विकास र सुदृढीकरण**		आ.अ.	५००००००			
१४	**श्रम बैंक वा कोष बनाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कल्याणकारी कार्य गर्ने**			१००००००००	श्रम बैंक स्थापना सम्वन्धी विद्येयकको मस्यौदा तयार भै मन्त्रालयमा पठाएको	१००	

१५	**अनुगमन तथा मूल्याङ्कन**						
क	अभिमुखीकरण तथा सीप विकास तालीम अनुगमन	पटक	निरन्तर	३००००००	निरन्तर	१००	
ख	बैदेशिक रोजगार सम्वन्धी अनुगमन (इजाजतपत्रवाला/ संघसंस्था) (जिल्लाहरु समेत)	पटक	निरन्तर	१००००००	निरन्तर	१००	
१६	**नेपाल सरकारवाट प्राप्त हुने अनुदान (अलेखवद्ध कामदारहरुका लागि औषधी उपचार, अलपत्र परेको शव ल्याउने, उद्धार सम्वन्धी अन्य कार्य आदि), कर्मचारीहरुको तलव भत्ता समेत**		आ.अ.	१५००००००	आ.अ.	०	
क	कार्यसम्पादन प्रोत्साहन कोष स्थापना			१००००००		०	
ख	कर्मचारी खाजा एवं यातायातमा आंशिक सहयोग	जना		७०००००	निरन्तर	१००	
१७	**कार्यक्रम भ्रमण खर्च**		आ.अ.	१००००००	आ.अ.	१००	
	कार्यक्रम तर्फको जम्मा			**६१४१३००००**			
१८	**पूँजीगत तर्फ**						
क	क) फर्निचर तथा फिक्चर्स		आ.अ.	१००००००	आ.अ.	१००	
ख	ख) गाडी खरिद		१	५००००००	१	१००	
ग	ग) मेशिन उपकरण		विविध	५०००००	विविध	१००	
	पूजीगत खर्च तर्फको जम्मा			**६५००००००**			
१९	**कार्यालय संचालन खर्च**		आ.अ.	१००००००००	आ.अ.	१००	
	कुल जम्मा (Grand Total)			**६३०६३००००**			

६१७२

जम्मा कार्यक्रम ९७००

भौतिक प्रगति प्रतिशत ६३.६३

अनुसूची ६

वोर्ड बैठकका मुख्य-मुख्य निर्णयहरु

क. मिति २०७१/५/१९ गतेको बैठकका निर्णयहरू -

(१) बोर्डको तर्फवाट दिइने आर्थिक सहायता सम्वन्धमा -

क) श्रम स्वीकृति लिई बैदेशिक रोजगारमा गएका कामदारहरु विभिन्न किसिमका रोग लागि नेपाल फर्की उपचारको क्रममा नेपालमै मृत्यु भएका कामदारका नजिकका हकवालाहरुलाई तपसील बमोजिमको आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने :-

सि. नं.	मृतक कामदारको नाम	हकबालाको नाम	नाता	मृतकको ठेगाना	श्रम स्वीकृति मिति	आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने रकम (रु.)	देश	मृत्यु भएको मिति	मृत्युको विवरण
१	जोगबहादुर थापा	मनकुमारी बुढा	श्रीमती	नारायणपुर ३ दाङ	२०७०.४.२८	१,५०,०००। (एक लाख पचास हजार मात्र)	साउदी अरव	०७१।३।११	दुवै किड्नी फेल भएर उपचारको क्रममा नेपालमै मृत्यु भएको ।
२	राजन लिम्बु	हर्कमाया राई	श्रीमती	बेलबारी ४ मोरङ्ग	०७०.६.१३	१,५०,०००। (एक लाख पचास हजार मात्र)	यु.ए.ई	०७०।१२।२२	मिति २०७०।१०।१० मा आफ्नै कालगतिले नेपालमै मृत्यु भएको ।
३	बिश्वास दंगाल	सरिता दंगाल	श्रीमती	रत्ननगर ११ चितवन	०७०.८.१३	१,५०,०००। (एक लाख पचास हजार मात्र)	साउदी अरव	०७०।१२।९	ब्रेन ट्यिुमर भएर उपचारको क्रममा नेपालमै मृत्यु भएको ।

४	कालु सुनार	भानु देवी सुनार	श्रीमती	भीमदत्त १३ कंचनपुर	०७१.१.२८	१,५०,०००। (एक लाख पचास हजार मात्र)	यु.ए.ई	०७१।१।२९	सुतिरहेको अवस्थामा नेपालमै मृत्यु भएको ।
५	द्रोणराज पौडेल	गीता पौडेल	श्रीमती	कृस्ती नाच्नेचौर ४ कास्की	०७०.२.२२	१,५०,०००। (एक लाख पचास हजार मात्र)	ओमान	०७१।४।६	आन्तरिक रक्तस्राव भै उपचारको क्रममा नेपालमै मृत्यु भएको

ख) श्रम स्वीकृति लिई बैदेशिक रोजगारका सिलसिलामा बिदेशमा करार अवधि भित्रै मृत्यु भएका कामदारहरुका हकवाला मध्ये कामदारले पालन पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, बाबु, आमा, छोरा, छोरी समेत नभई दाजु हकवाला भनी सिफारिश प्राप्त भएकोले यस पूर्व पनि मृतकको शव जिम्मा लिने र काजकिरिया गर्ने पति, पत्नी, बाबु, आमा, छोरा छोरी बाहेकका प्रचलित कानून बमोजिमका अन्य हकवालालाई वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको कार्य सन्चालन निर्देशिका २०६८ को दफा २ (ण) अनुसार आर्थिक सहायता दिइ आएको सन्दर्भमा हाल पेश हुन आएका निम्न मृतकका सम्वन्धमा निम्नानुसारको आर्थिक सहायता हकवाला दाजुहरुलाई उपलब्ध गराउने :-

सि. नं.	मृतक कामदारको नाम	हकबालाको नाम	नाता	मृतकको ठेगाना	श्रम स्वीकृति मिति	आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने रकम	देश	मृत्यु भएको मिति	कैफियत
१	आइते सिं थोकर	गणेशमान थोकर	दाजु	फाखेल ७ मकवानपुर	०६९।७।२३	५०,०००। (पचास हजार मात्र)	कतार	०७१।४।१३	नजिकको हकवाला दाजु रहेको ।
२	पतिराम राढ	मनोहर राढ	दाजु	रानीपुर ७ बाँके	०६८।३।२२	५०,०००। (पचास हजार मात्र)	मलेशिया	०७०।६।५	नजिकको हकवाला दाजु रहेको ।

(२) नयाँ श्रम बजारको प्रवर्द्धन तथा पुराना बजारलाई सुरक्षित बनाउनका लाीग उच्चस्तरीय समिति गठन सम्वन्धमा :-

नयाँ श्रम बजारको प्रवर्द्धन तथा पुराना बजारलाई सुरक्षित बनाउनका लागि उच्चस्तरीय समिति गठन गर्ने सम्वन्धमा उक्त समितिका संयोजक एवं पदेन बाहेक अन्य सदस्यहरु बोर्डका अध्यक्ष एवं माननीय विभागीय मन्त्रीज्यूवाट तोक्ने गरी देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहेको समिति गठन गर्ने :-

१. वैदेशिक रोजगार विज्ञ - संयोजक
२. सह-सचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय - सदस्य
३. सह-सचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय - सदस्य
४. वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी विज्ञ महिला (एक जना)- सदस्य
५. कानूनविद् एकजना - सदस्य
६. वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका अध्यक्ष - सदस्य
७. गैर आवासीय नेपाली संघको अध्यक्ष - सदस्य
८. नेपाल ट्रेड युनियन समन्वय केन्द्रका तर्फवाट प्रतिनिधि एकजना - सदस्य
९. कार्यकारी निर्देशक, वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड - सदस्य सचिव

- समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार बोर्डका अध्यक्षवाट स्वीकृत भए बमोजिम तोकिनेछ ।
- बोर्ड संयोजक तथा सदस्यहरुलाई बोर्डका अध्यक्षवाट तोकिए बमोजिम सुविधा दिइनेछ ।
- समितिका संयोजकलाई बोर्ड सचिवालयमा कार्यकक्ष उपलव्ध गराइनेछ ।
- समितिको बैठक आवश्यकतानुसार बस्नेछ ।
- समितिले आवश्यकतानुसार बढीमा दुई जनालाई बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।
- बैठक सम्वन्धी कार्यविधि समितिले आफै निर्धारण गर्नेछ ।

(३) विदेशस्थित नेपाली राजदूतावासबाट माग भएको रकम सम्बन्धमा:-

क) बिदेशस्थित देहायका नेपाली राजदूतावासबाट माग भएको रकमका सम्वन्धमा स्थानीय भाषा र संस्कृतिसँग परिचित कर्मचारी बढीमा ६ महिनाको लागि राख्न सहमति दिने र यसको लागि दूतावासवाट माग भइ आएको रकमको बारेमा परराष्ट्र मन्त्रालयसँग समन्वय गरी रकम निकासा दिने ।

सि.नं.	देश	बोर्डवाट स्वीकृत कर्मचारी संख्या
१.	नेपाली राजदूतावास, कतार	२
२.	नेपाली राजदूतावास, साउदी अरव	२
३.	नेपाली राजदूतावास, मलेशिया	२
४.	नेपाली राजदूतावास, यु.ए.ई.	२
५.	नेपाली राजदूतावास, ओमान	१
	जम्मा	**९**

ख) नेपाली राजदूतावास दक्षिण कोरियावाट गाडी खरिदका लागि रकम निकासा माग सम्वन्धमा मिति २०७०।८।१६ गतेको बोर्ड बैठकवाट 'नेपाली राजदूतावास सिओल, दक्षिण कोरियाको लागि एक सवारी साधन खरिद गर्ने सम्वन्धमा एक थान जीप खरिद गर्न कोटेशन सहित रकम एकिन गरी माग गर्ने र अर्को बैठकमा पेश गर्ने' निर्णय भएकोमा कामदारको हकहित एवं उद्धार कार्यमा प्रयोग गर्ने गरी जीप खरिद गर्न बोर्डमा प्राप्त हुन आएको कोटेशन बमोजिमको रकम परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत निकासा दिने ।

ख. मिति २०७१/७/३ गतेको बैठका निर्णयहरुः-

निर्णय नं. १

वैदेशिक रोगजार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवलाय वि.सं. २०६६ सालदेखि अनामनगरस्थित भवनमा भाडामा संचलन हुँदै आएको अवस्था छ । २०६६ साल माघ १ बाट दोस्रो तला र २०६७ असारबाट तेस्रो तला समेतमा बोर्ड सचिवालयको कार्यालय रहँदै आएकोमा बोर्डले प्रयोग गरेका २ वटा तला मध्ये दोस्रो तलाको सम्झौताको म्याद २०७० माघमा सकिएको, तेस्रो तलाको म्याद २०७१ आषाढमा सकिएको र घर धनीले म्याद सकिएको मितिदेखि नै थप १० प्रतिशत भाडा बृद्धिको माग गरेको अवस्थामा बोर्ड सचिवालयको कार्यालय तत्काल सर्न सक्ने अवस्था समेत नरहेकोले म्याद सकिएको मितिदेखि लागू हुने गरी साविक भाडा दरमा १० प्रतिशत वृद्धि गरी कार्यलय नसर्दासम्मका लागि सम्झौता नवीकरण गर्ने ।

निर्णय नं. २

"श्रमिकको साथी" नामक गैर सरकारी संस्थाले वैदेशिक रोजगारमा जानेहरुका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम निःशुल्क संचालन गर्न अनुमति पाउँ भनी माग गरेको सम्बन्धमा वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने कामदारहरुलाई विभिन्न प्रकारका चेतनामूलक तालीमहरु प्रदान गर्ने उक्त गैर सरकारी संस्थालाई निम्न र्तहरुको अधीनमा रही काम गर्ने गरी सैद्धान्तिक सहमति दिने ।

- उक्त संस्थाले तालीम संचालन गर्दा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड र कामदारलाई कुनै आर्थिक भार पर्न नहुने,
- उक्त संस्थाले समान प्रकृतिका अन्य संस्थाहरुसँग समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने,
- चेतनामूलक कार्यक्रममा बोर्डले तयार पारेको पाठ्यसामग्री प्रयोग गर्नुपर्ने,
- उक्त संस्थाले चौमासिक रुपमा प्रगति प्रतिवेदन बोर्ड सचिवलायमा बुझाउनु पर्ने र सचिवालयले कार्यक्रमको प्रभावकारिताको अनुगमन गर्नुपर्ने,
- यस संस्थाले संचालन गर्ने कार्यक्रमको विषय क्षेत्र र कार्यप्रणाली निर्धारण गर्न निम्न बमोजिमको समितिलाई जिम्मेवारी दिने,

क) कार्यकारी निर्देशक वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड -संयोजक

ख) वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको अध्यक्ष एवं बोर्ड सदस्य -सदस्य

ग) अभिमुखीकरण तालीम प्रदायक संस्थाको प्रतिनिधि एवं बोर्ड सदस्य सीता देवकोटा -सदस्य

घ) डा. हरि लम्साल बोर्ड सदस्य -सदस्य

ङ) निर्देशक, वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड -सदस्य सचिव

निर्णय नं. ३

वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने कामदारलाई प्रदान गरिदै आएको सेवामा थप प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्नका लागि वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण सेवाहरु श्रम ग्राम (Labor Village) मा सार्ने श्रम तथा रोजगार

मन्त्रालयको निर्णय बमोजिम तहाचलस्थित नेपाल ट्रष्टको जमिनमा रहेका जीर्ण भवनहरुको वैदेशिक रोजगार विभाग र अर्न्तगतका कार्यालयहरुले मर्मत संभार गराई विभाग बाहेकका कार्यालयहरु समेत त्यहाँ सरी सेवा प्रदान गरिरहेका छन् र विभाग र बोर्डलगायतका कार्यलयहरु पनि श्रम ग्राममा सर्ने योजना रहेको छ । यसले गर्दा घरभाडाको रुपमा जाने ठूलो रकमको बचत पनि भएको र कामदारले प्राप्त गर्ने सेवा पनि धेरै सरल भएको अवस्था छ । यसरी विभाग र यस अर्न्तगतका कार्यलयहरुले मर्मत संभार गराएका भवनहरुको भुक्तानी दिनका लागि विभागसँग रकम अभाव भएको सन्दर्भमा वैदेशिक रोजगार विभागलाई वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषबाट रु. ५०,००,०००।- (पचास लाख रुपैया मात्र) उपलब्ध गराउने ।

निर्णय नं. ४

वैदेशिक रोजगारको लागि विदेश काम गर्न गएका कामदारहरु विभिन्न किसिमका रोग लाग्ने तथा अन्य कारणबाट नेपाल फर्की उपचारको क्रममा एवं अन्य कारण्बाट नेपाल मै मृत्यु भएका मृतकका हकवालालाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने सम्बन्धी प्रस्ताव सम्बन्धमा छलफल हुँदा श्रम स्वीकृति लिई करार अवधिभित्रै नेपालमा आई मृत्यु भएका निम्न कामदारका नजिकका हकवालालाई निम्नानुसारको आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने । साथै, वैदेशिक रोजगार नियमावली २०६४ को नियम २८ बमोजिम वैदेशिक रोजगारमा गएको कुनै कामदारको करार अवधिभित्र कुनै कारणले मृत्यु भएमा प्रमाणित भएको १ वर्षभित्र आर्थिक सहायताको निम्ति बोर्ड समक्ष निवेदन प्राप्त भै उक्त निवेदन उपर छानवीन गर्दा व्यहोरा मनासिव भएमा बोर्डको निर्णयानुसार नियममा तोकिए बमोजिमको आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने निर्णय सचिवालयबाट हुने गरेको र करार अवधिभित्र नेपालमा मृत्यु भएका कामदारको विवरण बोर्ड बैठकमा पेश गरी निर्णय भएपछि मात्र बोर्ड सचिवालयबाट रकम भुक्तानी दिने प्रचलन रहेकोमा अव उप्रान्त श्रम स्वीकृति लिई करार अवधिभित्र नेपालमा मृत्यु भएका कामदारको नजिकका हकवालालाई नियममा तोकिए बमोजिमका आवश्यक प्रमाण पु¥याउन लगाई बोर्ड सचिवालयबाटै निर्णय गरी भुक्तानी दिने व्यवस्था लागू गर्ने ।

वैदेशिक रोजगारको लागि विदेश काम नर्ग गएका कामदारहरु विभिन्न किसिमका रोग लागि नेपाल फर्की उपचारको क्रममा नेपाल मै मृत्यु भएको विवरण

सि. नं.	मृतक कामदारको नाम	राहादानी नं.	हकवालाको नाम	नाता	मृतकको ठेगाना	श्रम स्वीकृती मिति	देश	मृत्यु भएको मिति
१	नीरकुमार पाखीन	९४९६९९५	पूजा पाखीन	श्रीमती	छैमले ९ काठमाडौं	०७०।६।१७	मलेशिया	०७१।४।११
२	शिवकुमार कलवार	४१९८६२४	हरिहर कलवार	बुबा	लु.आदर्श ३ रुपन्देही	०७०।८।१४	मलेशिया	०७१।४।१८
३	योगेन्द्र यादव	३०२७७५४	जतासो देवी	श्रीमती	कुर्था २ धनुषा	०६८।१२।१७	साउदीअरब	०७०।११।१७
४	जुद्धबहादुर तडनामी	४५३९९४३	नरमाया तडनामी	श्रीमती	दुविचौर ७ गुल्मी	०६९।६।८	अफगानिस्तान	०७१।५।७
५	निमबहादुर के.सी.	६०४३६६२	नारायणी कुमारी के.सी.	श्रीमती	घोराही ९ दाङ्ग	०७०।१०।२१	मलेशिया	०७१।३।१०
६	श्रीमान सिन्तान	२९२१३०८	नीलकुमारी शेर्पा	श्रीमती	नामटार ८ मकवानपुर	०६९।११।१५	साउदीअरब	०७१।५।१९
७	एकराज ओली	४५२३०९०	लक्ष्मी भण्डारी ओली	श्रीमती	चौरवावाङ ५ रुकुम	०७०।३।२८	मलेशिया	०७१।४।२१
८	प्रदीप साह	४०५१९८१	ललिता देवी साह	श्रीमती	धनगढी २ सिराह	०७०।६।८	कतार	०७१।४।१०

निर्णय नं. ५

मिति २०७१।६।३० को नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को बैठकले वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६४ मा भएको मृतक कामदारका परिवारलाई र अङ्गभङ्ग भएका कामदारहरुलाई प्रदान गर्ने आर्थिक सहायता र क्षतिपूर्तिको रकमलाई शत प्रतिशत बृद्धि गरी नियमावली संशोधन गरेकोले र वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको कार्य सञ्चालन निर्देशिका २०६८ मा व्यवस्था भएको कामदारको उपचार वापतको रकम र कामदारका परिवारको उपचार खर्चको रकम पनि शत प्रतिशत बृद्धि गर्ने गरी माननीय विभागीय मन्त्रीस्तरबाट उक्त निर्देशिका संशोधन गर्ने निर्णय भएको व्यहोराको बोर्ड बैठकमा जानकारी प्राप्त भयो र यस सम्बन्धी निर्णयलाई यसै बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने ।

ग. मिति २०७१/९/२८ गतेको बैठकका निर्णयहरू -

(१) गन्तब्य मुलुकहरुमा अलपत्र अवस्थामा रहेका कामदारहरुको उद्धारको लागि विभिन्न नेपाली राजदूतावासहरुमा पठाइएको रकम समर्थन सम्वन्धमा

निर्णय: गन्तब्य मुलुकहरुमा अलपत्र अवस्थामा रहेका कामदारहरुको उद्धारको लागि तपसील बमोजिम विभिन्न नेपाली राजदूतावासहरुमा पठाइएको रकम समर्थन गर्ने र उक्त रकमवाट भएको उद्धार कल्याण सम्वन्धी कार्यको साथै सुरक्षित गृहको विस्तृत प्रगति विवरण र खर्चको फाँटवारी सहितको श्रेस्ता समेत यथाशीघ्र बोर्ड सचिवालयमा पठाउन परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत सम्वन्धित नियोगहरुमा अनुरोध गरी पठाउने ।

तपसील

१) **अलपत्र कामदारको उद्धार तथा मृतक कामदारको शव ल्याउन**

क) नेपाली राजदूतावास साउदी अरव - रु.१५,००,०००।- (पन्ध्र लाख रुपैयाँ)

ख) नेपाली राजदूतावास, मलेशिया - रु.२०,००,०००।- (बीस लाख)

ग) नेपाली राजदूतावास, कतार - रु.१५,००,०००।- (पन्ध्र लाख)

घ) नेपाली राजदूतावास, कुवेत - रु.५,००,०००।- (पाँच लाख)

ङ) नेपाली राजदूतावास, यु.ए.ई. - रु.५,००,०००।- (पाँच लाख)

२) **सुरक्षित गृह सञ्चालनको लागि**

क) नेपाली राजदूतावास कतार - रु.५,००,०००।- (पाँच लाख)

ख) नेपाली राजदूतावास साउदी अरव- रु.५,००,०००।- (पाँच लाख)

जम्मा (१ +२) = ७०,००,०००।- (सत्तरी लाख रुपैयाँ मात्र)

(२) रोजगारीका नयाँ गन्तव्य पहिचान र प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१ को मस्यौदालाई अन्तिम रुप दिन प्रक्रियामा लैजाने सम्वन्धमा

रोजगारीका नयाँ गन्तव्य पहिचान र प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१ को मस्यौदा परिमार्जन गरी आगामी बोर्ड बैठक पूर्व सम्पूर्ण बोर्ड सदस्यज्यूहरुलाई उपलव्ध गराइ आगामी बोर्ड बैठकमा तत्सम्वन्धमा छलफल गर्ने ।

(३) वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन वोर्डबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाहरुलाई स्थानीयस्तरबाट उपलब्ध गराउने सम्वन्धमा

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालयवाट हाल प्रदान भइरहेका सेवाहरु स्थानीयस्तरबाटै प्रदान गर्दा सेवा प्रवाह छिटो, छरितो र प्रभावकारी हुने भएकोले श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय मार्फत गृह मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयसँग सहकार्यको सम्भाव्यताको खोजीका लागि सैद्धान्तिक स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

(४) जिल्लाहरुमा निश्चित मापदण्डहरुको आधारमा सूचना केन्द्रहरु स्थापना गर्दै जाने सम्वन्धमा

वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी सूचना, जानकारी र प्रचार प्रसार केन्द्रीयस्तरमा मात्र भइरहेको अवस्थाले वैदेशिक रोजगारमा जाने सोच बनाउने क्रममै वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी जानकारी कामदारले पाउँदा वैदेशिक रोजगारको क्रममा हुने ठगि कम गर्न सकिन्छ । वैदेशिक रोजगारको समग्र पक्षलाई स्थानीयस्तबाटै वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरुमा सचेतना जगाउन विभिन्न जिल्लाहरुमा वैदेशिक रोजगार सूचना केन्द्रको आवश्यकता महशुस गरिएकोले यस कार्यलाई व्यवस्थित गर्न कामदारको हित संरक्षण हुने गरी विभिन्न जिल्लाहरुमा निश्चित मापदण्ड सहितको कार्यविधि तयार गरी सोको आधारमा आवश्यकतानुसार सूचना केन्द्रहरु स्थापना गर्दै जाने ।

(५) वैदेशिक रोजगार उद्धार तथा उपचार कोष स्थापना गर्ने सम्बन्धी कार्यविधिको मस्यौदालाई अन्तिम रुप दिने सम्वन्धमा

वैदेशिक रोजगार उद्धार तथा उपचार कोष स्थापना गर्ने सम्बन्धी कार्यविधिको मस्यौदा आगामी बोर्डमा प्रस्तुत गर्ने । बैठक पूर्व सम्पूर्ण बोर्ड सदस्यज्यूहरुलाई उक्त मस्यौदा उपलव्ध गराउने ।

(६) २०६८ साल देखि फिर्ता गर्न वाँकी बीमाको करकट्टि रकम फिर्ता गर्न तत्काल दावी गर्ने परिवारको सदस्य नभएको प्रमाणित भएमा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड कार्य सन्चालन निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिम हुने गरी परिवारका अन्य सदस्यलाई रकम उपलब्ध गराउने सम्वन्धमा

करकट्टीको रकम माग दावी गर्ने हकवालाको समेत मृत्यु भएमा प्रचलित कानून बमोजिमको नजिकको हकवालालाई समेत रकम उपलब्ध गराउने ।

(७) विभिन्न दूतावासबाट माग भै आएको रकमका सम्वन्धमा

यस अघि दूतावासमा पठाई बेरुजु देखिएका खर्चको आवश्यक कागजात माग गरी फछ्र्यौट गर्ने, दूतावासवाट कामदारको उद्धार सम्वन्धी विस्तृत विवरण माग गर्ने र दूतावासवाट पठाउनुपर्ने सवै विवरण उपलब्ध भएपछि थप रकम माग सम्वन्धमा छलफल गर्ने । साथै बिदेशस्थित देहायका नेपाली राजदूतावासबाट कर्मचारीको तलवको लागि माग भएको रकमका सम्वन्धमा स्थानीय भाषा र संस्कृतिसँग परिचित कर्मचारी बढीमा छ महिनाको लागि मात्र राख्न सहमति दिने र यसको लागि दूतावासवाट माग भइ आएको रकमको बारेमा परराष्ट्र मन्त्रालयसँग समन्वय गरी तलब वापत खर्च दोहोरो नपर्ने व्यवस्था मिलाई रकम निकासा दिने ।

तपसील

सि.नं.	देश	बोर्डवाट स्वीकृत कर्मचारी संख्या
१.	नेपाली राजदूतावास, कतार	२
२.	नेपाली राजदूतावास, साउदी अरव	२
३.	नेपाली राजदूतावास, मलेशिया	२
४.	नेपाली राजदूतावास, यु.ए.ई.	२
५.	नेपाली राजदूतावास, ओमान	१
	जम्मा	**९**

(८) वैदेशिक रोजगारवाट फर्किएका व्यक्ति तथा परिवारको आम्दानी, सीप तथा अनुभवलाई उत्पादनमूलक काममा लगाउनका लागि परियोजना Design गरी अन्य निकायहरु समेतको सहयोगमा आगामी आ.व.बाट कार्यान्वयन गर्न सचिवालयलाई निर्देशन दिने सम्वन्धमा

वैदेशिक रोजगारवाट फर्किएका व्यक्ति तथा परिवारको आम्दानी, सीप तथा अनुभवलाई उत्पादनमूलक काममा लगाउनका लागि परियोजना Design गरी अन्य निकायहरु समेतको सहयोगमा आगामी आ.व.बाट कार्यान्वयन गर्न सचिवालयलाई निर्देशन दिने ।

(९) वैदेशिक रोजगार अभिमुखीकरण तालीम सञ्चालन गर्ने संस्थाहरुलाई अनुमति दिने सम्बन्धमा

अभिमुखीकरण तालीम प्रदान गर्नका लागि वैदेशिक रोजगार बिभागबाट पूर्व स्वीकृति पाई अनुमतिका लागि बोर्ड सचिवालयमा पेश भएका र स्थलगत अनुगमन गर्दा प्रतिवेदनको आधारमा अभिमुखीकरण तालीम प्रदान गर्ने संस्था दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यबिधि २०७१ बमोजम मापदण्ड पूरा गरेका देहाय वमोजिमका १५ संस्थाहरुको अनुगमन गरी पूर्वाधार सम्वन्धी मापदण्ड पुगेका भनी सिफारिश गरेको समय धेरै लामो (४ महिना) भएकोले यी संस्था सञ्चालन गर्नु पूर्व अनुगमन गर्न उपयुक्त देखिएको हुँदा श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयका सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बोर्ड सदस्य सीता देवकोटा र बोर्ड सदस्य जीतेन्द्र जोंछें समेत सदस्य रहेको अनुगमन समिति गठन गरी सो समितिवाट अुनगमन पश्चात देहायका संस्थाहरु मध्ये पूर्वाधार पुगेका देखिएकालाई अनुमति प्रदान गर्न वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय मार्फत वैदेशिक रोजगार विभागमा लेखी पठाउने ।

तपसील

क्र.सं.	संस्थाको नाम र ठेगाना	सन्चालकको नाम	कैफियत
१	पाथीभारा ओरियन्टेशन एण्ड ट्रेनिङ्ग सेन्टर प्रा.लि, महाराजगन्ज	रमेश कुमार घिमिरे, समेत	
२	सक्सेस ओरियन्टेशन एण्ड ट्रेनिङ्ग सेन्टर प्रा.लि., बसुन्धरा	दिलीप कुमार क्षेत्री, समेत	
३	सान ट्रेनिङ्ग सेन्टर प्रा.लि., पूरानो बानेश्वर	बिष्णु देव यादव, समेत	
४	क्वालिटी ओरियन्टेशन सर्भिसेज प्रा.लि., सिनामंगल	रविन्द्र के.सी., समेत	
५	टेम्पल ओरेन्टेशन सेन्टर प्रा.लि., नयाँ बानेश्वर	जीवनबाबु श्रेष्ठ, समेत	
६	जेन्यून ओरियन्टेशन ट्रेनिङ्ग एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि., गैरीधारा	उमेश गेलाल, समेत	
७	कमलामाई ओरियन्टेशन एण्ड स्किल डेभलपमेन्ट प्रा.लि., नयाँबानेश्वर	हरि बुढाथोकी, समेत	
८	नेपाल मेनपावर ट्रेनिङ्ग प्रा.लि., बिशालनगर	युवराज कार्की, समेत	

९	ह्वाइट हिल्स रिसर्च एण्ड कन्सल्ट्यान्सी प्रा.लि., चावहिल	मिश्रा देवी कार्की (बस्नेत) समेत	
१०	मेलिशा एजुकेशन फउन्डेशन प्रा.लि., बसुन्धरा	चेतनारायण पौडेल समेत	
११	एस.एन. एकेडमी एण्ड रिसर्च सेन्टर, बागबजार	शालिकराम भण्डारी समेत	
१२	आर.आर. ट्रेनिङ्ग सेन्टर प्रा.लि. महाराजगन्ज	रोशन खरेल समेत	
१३	सलहेशवावा अभिमुखीकरण तालीम केन्द्र	नविन कुमार कार्की	
१४	त्रिपुरा मल्टिपल पर्पोज प्रा.लि., चावहिल	डिकेन्द्र बहादुर बिष्ट समेत	
१५	काठमाण्डौ ओरियन्टेशन प्रा.लि. माछापोखरी	रश्मी शेरचन समेत	

घ. मिति २०७१/१२/८ गतेको बैठकका निर्णयहरू

(१) समुदायस्तरको अभिमुखीकरण, Pre Decision making अभिमुखीकरण र पूर्व प्रस्थान अभिमुखीकरण तालीमको पाठ्यक्रम तयार गर्न बोर्ड सचिवालयलाई निर्देशन दिने सम्वन्धमा

समुदायस्तरमा वैदेशिक रोजगारको बारेमा समान्य जानकारी, जिल्ला तहमा निर्णयपूर्वको तालीम र पूर्व प्रस्थान अभिमुखीकरण तालीम सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पाठ्यक्रम र Manual साथै सञ्चालन विधि सहितको विस्तृत विवरण आगामी बोर्ड बैठकमा पेश गर्न सचिवालयलाई निर्देशन दिने ।

(२) बोर्डवाट अनुमोदन गराउनु पर्ने निर्णयहरुका सम्वन्धमा

क) चालू आ.व. मा वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषको बजेटवाट वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी गन्तव्य मुलुकहरुमा अध्ययन भ्रमणका लागि टोलीहरु गएकोमा भ्रमणका गएको देश, भ्रमणको उद्देश्य, भ्रमण टोलीका सदस्यहरुको नाम, भ्रमण अवधि, भ्रमणमा लागेको खर्च, निर्णय मिति, भ्रमणमा पठाउने निर्णय कुन तहवाट भएको हो र भ्रमणवाट प्राप्त उपलब्धि समेत स्पष्ट खुलाई अनुमोदनका लागि आगामी बैठकमा पेश गर्ने ।

ख) मृतक कामदारका हकवालालाई दिइने आर्थिक सहायता, अङ्गभङ्ग भए वापत प्रदान गरिने क्षतिपूर्ति समेत शतप्रतिशत वृद्धि भै चालू आ.व. को स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रममा विनियोजित बजेट अपर्याप्त भएकोले

हाल सेवाग्राहीलाई दैनिक रुपमा प्रदान गरिने आर्थिक सहायता, अङ्गभङ्ग वापतको क्षतिपूर्ति र उद्धार कल्याणका सेवा नरोक्ने गरी सेवा प्रवाह गर्ने, थप रकम आवश्यक देखिएका शीर्षक र रकम समेत खुलाई अनुमोदनको लागि आगामी बैठकमा पेश गर्ने ।

(३) मृत्यु भएका कामदारका हकवालालाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने सम्वन्धमा

क) वैदेशिक रोजगारमा जानको लागि श्रम स्वीकृति लिई तर बिदेश नजाँदै करार अवधिभित्रै नेपाल मै मृत्यु भएका तपसील बमोजिमका मृतक कामदारका हकवालालाई नियमानुसार आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने । अव उप्रान्त यस्ता प्रकृतिका मृतक परिवारको आर्थिक सहायता मागदावी सम्वन्धी निर्णय बोर्ड सचिवालयवाटै गरी नियमानुसारको आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने ।

१. धनुषा जिल्ला नौवाखोर पसाही २ ठेगाना भएका मृतक इसुवा साफीका श्रीमती हकवाला सवाना खातुनलाई नियमानुसार पाउने आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने ।

२. दाङ्ग जिल्ला फुलवारी ६ ठेगाना भएका मृतक पूर्णबहादुर वलीका श्रीमती हकवाला गंगा वलीलाई नियमानुसार पाउने आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने ।

ख) वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको कार्य सञ्चालन निर्देशिका २०६८ मा परिभाषा (ढ) मा परिवार भन्नाले कामदारले पालन पोषण गर्नुपर्ने पति पत्नी, बाबु आमा, छोरा छोरीलाई सम्झनुपर्छ भन्ने व्यवस्था भएकोमा प्रस्तुत केसमा उक्त नाता पर्ने हकवाला कोही पनि नभएको अवस्था रहेकोले शव बुझेको र काजक्रिया समेत गरेको स्पष्ट प्रमाण पेश गर्न लगाई मृतकका दाजुभाइ खम बहादुर थापा मगर र कर्ण बहादुर थापा मगरलाई संयुक्त रुपमा रु.५०,०००।- काज किरिया वापत आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने ।

ग) वैदेशिक रोजगारीका लागि श्रम स्वीकृति लिई मलेशिया गएका मृतक विष्णु परियारको श्रीमती नन्दी परियार वैदेशिक रोजगारको लागि कुवेत रहेकोले आर्थिक सहायताको लागि मृतकका हकवाला छोरा/छोरीको संयुक्त रुपमा निवेदन पेश भएकोमा तुलसीपुर नगरपालिका दाङ्गको चलानी नं. ५९४५ मिति २०७१।११।२९

को सिफारिश अनुसार मृतक विष्णु परियारका छोराछोरीहरुलाई हकवालाले नियमानुसार पाउने आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने ।

(४) रोजगारीका नयाँ गन्तव्य पहिचान र प्रवर्द्धन गर्ने सम्वन्धी कार्यविधि २०७१ लाई स्वीकृत गर्ने सम्वन्धमा

अन्तर्राष्ट्रिय रोजगार बजारको खोजी गर्ने गराउने र भइरहेको गन्तव्यको बारेमा समेत नेपाल सरकारले ठोस आधारमा आफ्नो धारणा बनाउनुपर्ने र रोजगारका नयाँ गन्तव्य तथा क्षेत्र पहिचानलाई पनि व्यवस्थित रुपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने भएकोले बोर्ड सचिवालयले तयार गरेको प्रस्तावित कार्यविधिको मस्यौदा बोर्डसमक्ष पेश भयो। उक्त मस्यौदालाई कार्यविधिको ढाँचामा परिष्कृत गरी श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयमा पेश गर्न सिफारिश गर्न आगामी बोर्ड बैठकमा पेश गर्ने ।

(५) गैर आवासीय नेपाली संघसँग नयाँ उद्धार कोष स्थापना गर्नका लागि लिइने रकम सम्झौता गर्ने अधिकार दिने सम्वन्धमा

वैदेशिक रोजगार उद्धार तथा उपचार कोषमा गैर आवासीय नेपाली संघसँग नयाँ उद्धार कोष स्थापना गर्नका लागि लिइने रकम सम्झौता गर्ने सम्बन्धमा श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयवाट उक्त कोषको सञ्चालन कार्यविधिमा परामर्शका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पठाइएको हुँदा अर्थ मन्त्रालयको सहमति प्राप्त भएपछि आवश्यक निर्णय गर्ने ।

(६) उच्चस्तरीय समितिले विभिन्न समयमा गरेका निर्णयलाई अनुमोदन गर्ने र उक्त समितिको परिवर्तित कार्यविधिबारे जानकारी गराउने सम्वन्धमा

उच्चस्तरीय समितिले विभिन्न समयमा गरेका निर्णयलाई अनुमोदन गर्ने सन्दर्भमा रु.६०,००,०००।- (साठी लाख रुपैयाँ) मा नबढ्ने गरी चालू आ.व. को बाँकी महिनाका लागि तपसील बमोजिमको बजेट र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने। उक्त समितिको संशोधित कार्यविधिबारे बोर्डलाई जानकारी भयो र बोर्डका आगामी बैठकमा उक्त समितिका संयोजक डा. हरि लम्साललाई आमन्त्रित सदस्यको रुपमा आमन्त्रण गर्ने ।

श्रम बजार व्यवस्थापन तथा प्रवर्द्धन उच्चस्तरीय समितिको लागि स्वीकृत बजेट

(चालु आ.व. को बाँकी अवधिको लागि मात्र)

क्र. स.	खर्च शिर्षक	प्रति इकाई	दर (रु.)	जम्मा रकम (रु.)	कैफियत
क) चालू खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु					
१	कार्यालय भाडा (२ वर्षसम्म घरभाडामा लिन सकिने)	४	३००००।००	१२००००।००	एकजना अधिकृत र एकजना लेखापाल मन्त्रालय वा बोर्डबाट व्यवस्था गर्ने
२	संयोजकको प्रोत्साहन भत्ता	४	२५०००।००	१०००००।००	
३	२ जनाको सदस्यको प्रोत्साहन भत्ता	१२	२००००।००	२४००००।००	
४	एकजना कम्प्यूटर अपरेटर	४	१८८००।००	७५२००।००	
५	समितिको बैठक भत्ता	६	२००००	१२००००	
६	कार्यक्रम भ्रमण खर्च	४	१०००००	४०००००	
७	समितिको २०७१/१०/०५ को बैठकबाट स्वीकृत कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि	१	६००००००	६००००००	
८	बैठकको खाजा खर्च	६	१००००	६००००	
९	विविध	४	१००००	४००००	
१०	एकजना कार्यलय सहयोगी	४	१२९८०।००	५१९२०।००	
११	एकजना सवारी चालक	४	१४६७०।००	५८६८०।००	
१२	टेलिफोन, इन्टरनेट, पानी बत्ती आदि	४	२००००।००	८००००।००	
१३	कार्यालय सञ्चालन	४	४००००।००	१६००००।००	
चालू कार्यक्रमको जम्मा				**७५०५८००.००**	
ख) पुंजीगत अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु					
१	फर्निचर तथा फर्निसिङ्ग खरीद	१	४५००००।००	४५००००।००	
२	कम्पयूटर खरीद (ल्यापटप १ र डेस्कटप २)	३	७००००।००	२१००००।००	
३	फोटोकपी प्रिन्टर	१	५००००।००	५००००।००	
४	सवारी साधन भाडा	४	४००००।००	१६००००।००	
	पुंजीगत खर्च जम्मा			**८७००००।००**	
	जम्मा			**८३७५८००.००**	

(७) विभिन्न दूतावासबाट माग भै आएको रकमका सम्बन्धमा

क) साउदी अरवमा त्यहाँस्थित नेपाली राजदूतावासले विगत देखि नै ३ जना स्थानीय कर्मचारीहरु करारमा नियुक्ति गरी निजहरुको तलव वापतको रकम चालु आ.व. को श्रावण महिनादेखि नै लागू हुने गरी २०७२ असार मसान्तसम्मको लागि माग भै आएकोमा आइन्दा उल्लिखित कर्मचारीका लागि बोर्डले खर्च व्यहोर्न नसक्ने जानकारी गराउने र हाल एकपटकका लागि कल्याणकारी कोषवाट रु.४५,००,०००।- (पैत्तालीस लाख रुपैया) परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत निकासा पठाउने ।

ङ. मिति २०७२/२/२७ गतेको बैठकका निर्णयहरु

(१) भुकम्पबाट परिवारका सदस्य गुमाएका वैदेशिक रोजगारमा रहेका व्यक्तिहरुलाई मन्त्रिपरिषदको निर्णय बमोजिम प्रदान गर्ने टिकट सहयोग सम्बन्धी व्यवस्थाको जानकारी सम्बन्धमा

२०७२ साल वैशाख १२ गतेको भुकम्पबाट परिवारका सदस्य गुमाएका वैदेशिक रोजगारमा रहेका व्यक्तिहरुलाई नेपाल आउन र फर्कनको लागि हवाई टिकटको रकम भुक्तानी दिने सम्बन्धी मन्त्रिपरिषदको मिति २०७२।१।२४ को निम्न निर्णय बोर्डलाई जानकारी भयो ।

"२०७२ वैशाख १२ गतेको विनासकारी भूकम्पमा परी आफ्नो एकाघरको परिवारको सदस्यको मृत्यु भई स्वदेश फर्कनु पर्ने वैदेशिक रोजगारमा रहेका नेपाली कामदारहरुलाई २०७२ जेठ महिनाभर फर्कंदा देहाय बमोजिमको अवस्थामा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डबाट दुईतर्फी हवाई टिकटको रकम टिकट पेश गरेपछि भुक्तानी दिने ।

१. वैदेशिक रोजगार एनेको दफा ३२ को स्पष्टीकरण अनुसार एकाघरका परिवारका पति वा पत्नि, छोरा छोरी वा आमा बाबु तथा महिला कामदारको हकमा जिनको सासु ससुरा समेतका मृत्यु भएको ।

२. रोजगारदाता वा अन्य संघसंस्थाले कामदारलाई टिकटको लागि सहयोग नगरेको वा नपाएको भनी नेपाली राजदूतावासले प्रमाणित गरिदिएको ।

३. वैधानिक रुपमा श्रम स्वीकृति लिएर गएको ।

४. यसै अवधिमा करार अवधि सकिएर विदेश फर्कनु नपर्ने कामदारको हकमा एकातर्फी टिकट खर्च मात्र उपलब्ध गराउने ।”

(२) बोर्डको कार्यालय सरेको जानकारी सम्बन्धमा

मिति २०७२।१।१२ को विनाशकारी भूकम्प र त्यस पश्चात आएका पराकम्पनले वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय रहेको कार्यालयमा क्षति पुग्न गई कार्यालयमा बसी सेवा दिन सक्ने अवस्था नरहेकोले हाल नयाँ बानेशवर (ओखरबोट मार्ग)मा घर भाडामा लिई बोर्डले सेवा सञ्चालन गरिरहेको व्यहोरा बोर्डलाई जानकारी भयो ।

(३) बोर्डको कार्यालय ताहाचल स्थित श्रम ग्राममा निर्माण गर्ने सम्बन्धमा

वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवाहरु एकै थलोबाट प्रवाह हुने गरी ताहचल स्थित श्रम ग्राममा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सेवा सञ्चालन गर्न नेपाल सरकार श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयले उपलब्ध गराएको जग्गामा बोर्डको भवन निर्माण गर्ने । भवन निर्माण कार्य अघि बढाउन आगामी आ.ब.को बजेटमा आवश्यक रकम विनियोजन गर्न अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने ।

(४) नयाँ श्रम बजार प्रवर्द्धनका लागि गठित उच्चस्तरीय समितिको कार्यादेश तथा विविध विषय सम्बन्धमा

क. नयाँ बजारको खोजी तथा पुराना बजारको व्यवस्थापन गर्न गठित उच्चस्तरीय समति तथा सो समितिका संयोजक एवम् सदस्यहरुको काम, कर्तव्य, अधिकार कार्यावधि एवं काम कारवाही सम्बन्धी संलग्न कार्यादेश स्वीकृत गरियो ।

<u>तपशील</u>

नयाँ बजारको खोजी तथा पुराना बजारको व्यवस्थापन गर्न गठित उच्चस्तरीय समितिका संयोजक एवं सदस्यहरुको काम, कर्तव्य, अधिकार, कार्यावधि र कामकारवाही सम्बन्धी कार्यादेश

१. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ -

१.१ नेपाली श्रम बजारलाई उपयुक्त हुने नयाँ गन्तव्य मुलुकहरुको पहिचान गर्ने ।

१.२ नयाँ मुलुकहरुमा के कस्ता सीप भएको जनशक्ति आवश्यक छ र नेपालमा त्यस्तो जनशक्ति कसरी तयार गर्न सकिन्छ अध्ययन गरी बोर्ड समक्ष सुझाव पेश गर्ने ।

१.३ अहिले भईरहेका गन्तव्यबाट आकर्षक गन्तव्य तर्फ कामदारलाई कसरी स्थानान्तरण गर्न सकिन्छ त्यसको निश्चित कार्ययोजना बनाई बोर्ड समक्ष पेश गर्ने ।

१.४ हालका मुख्य गन्तव्यहरुको विद्यमान अवस्थको अध्ययन गरी थप सुरक्षित, व्यवस्थित र प्रतिफलयुक्त बनाउन आवश्यक उपायहरु तयार पार्ने ।

१.५ नेपालबाट कामको खोजीमा विदेशिने सीपयुक्र (दक्ष) जनशक्तिलाई प्रतिफलयुक्त काममा लगाउनका लागि कार्ययोजना तयार पार्ने ।

१.६ गैरआवासीय नेपाली संघ वा अन्य संघ संस्थासँग सहकार्य गर्दै वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउने उपाय बोर्ड समक्ष सिफारीश गर्ने ।

१.७ वैदेशिक रोजगारीबाट प्राप्त हुने विप्रेषणलाई बैंकिङ प्रणाली मार्फत नेपालमा आउने र सोको उपयोग गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक रणनीति तयार गर्ने ।

१.८ उपरोक्त कार्यहरु गर्न समितिले आवधिक वा वार्षिक कार्य योजना बनाई बोर्डको स्वीकृतिमा लागु गर्ने ।

१.९ समितिले आवश्यक परेमा निश्चित कामका लागि उपसमितिको गठन गरी काममा लगाउने । तर थप व्ययभार पर्ने भएमा बोर्डको स्वीकृति लिनुपर्ने ।

१.९ समितिले आवश्यक परेमा निश्चित कामका लागि उपसमितिको गठन गरी काममा लगाउने । तर थप व्ययभार पर्ने भएमा बोर्डको स्वीकृति लिनुपर्ने ।

२. समितिका संयोजक, सदस्य र सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार

२.१ संयोजक

संयोजकको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

२.१.१ समितिको बैठकको अध्यक्षता गर्ने,

२.१.२ समितिका काम कारवाहीहरुको नेतृत्व लिने ।

२.१.३ वैदेशिक रोजगारीसँग सम्बन्धित विभिन्न पक्षहरुकाबीच सम्बन्ध स्थापित गर्ने ।
२.१.४ समितिका सस्यहरुबीच समन्वय गर्ने ।
२.१.५ आवयकता बमोजिम समितिको बैठक बोलाउने ।
२.१.६ समितिका कामको प्रतिवेदन तयार पार्ने ।
२.१.७ समितिका निर्णयहरु कार्यान्वयन गराउने ।
२.१.८ आवश्यक ठानेमा संयोजकले बढीमा २ जना व्यक्तिलाई विज्ञको रुपमा समितिको बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

२.२ समितिमा सदस्यहरुको काम कर्तव्य र अधिकार

समितिका सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
२.२.१ समितिको बैठकमा भाग लिने ।
२.२.२ समितिले तोकेको काम गर्ने ।
२.२.३ समितिमा विज्ञको रुपमा मनोनित भएका सदस्यहरु (कानूनवीद सदस्य र वैदेशिक रोजगारविद् महिला सदस्य) पूर्णकालीन सदस्यको रुपमा समितिको कामकारवाहमिा क्रियाशिल रहनेछन् ।

२.३ समितिका सदस्य सचिवको काम कर्तवय अधिकारः

२.३.१ समितिका निर्णयहरुको निर्णय पुस्तिकामा उतार तथा प्रमाणित गर्ने ।
२.३.२ संयोजकका कार्यहरुमा सहयोग गर्ने ।
२.३.३ बोर्ड र समितिबीच सम्पर्क व्यक्तिको रुपमा काम गर्ने ।
२.३.४ संयोजकसँग परार्मश गरी समितिको बैठक बोलाउने ।
२.३.५ समितिको निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने ।
२.३.६ समितिले तोकेको कार्यहरु गर्ने ।
२.३.७ समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु देशभित्र वा बाहिर भ्रमण गर्नुपर्ने भएमा त्यसको व्यवस्थापन गर्ने ।
२.३.८ समितिको प्रशासनिक कार्यहरु गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

३. कार्यावधि

३.१ यस समितिको संयोजक एवम् सदस्यहरुको कार्यावधि नियुक्त भएको मितिले कम्तिमा दुई वर्षको हुनेछ ।
३.२ समितिको कार्य प्रगति सन्तोषजनक भइ थप गर्न आवश्यक देखिएमा दुई वर्षका लागि समितिको कार्यावधि थप गर्न सकिनेछ ।

४. समितिको कार्यकक्षः समितिको काम कारवाही संचालन गर्न बोर्ड सचिवालयले आवश्यक कार्यकक्षको व्यवस्था गरिदिनेछ ।

५. समितिको खर्च सम्बन्धी व्यवस्थाः बोर्डद्वारा स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत समितिको काम कारवाही संचालन गर्न बोर्ड सचिवालयले समितिलाई आवश्यक पर्ने खर्चको व्यवस्था गरिदिने छ ।

६. सुविधा सम्बन्धी व्यवस्थाः समितिका संयोजक तथा सदस्यहरुलाई निम्न सुविधाहरु उपलब्ध हुने छ -

६.१ संयोजकः

६.१.१ यातायात, खाजा, पत्रपत्रिका, सञ्चार तथा अन्य प्रयोजनका लागि मासिक रकम रु. २५,००० (पच्चीस हजार रुपैया) उपलब्ध गराईने छ।

६.१.२ समितिको काममा देश भित्र भ्रमण गर्दा दैनिक भत्ता र होटलबास खर्च गरी प्रतिदिन जम्मा रकम रु. १,२५० (एक हजार दुई सय पचास) तथा देश बाहिर भ्रमण गर्दा अमेरिकी डलर १५० उपलब्ध गराइनेछ ।

६.२ सदस्यहरुः समितिका सदस्यहरुलाई निम्न प्रोत्साहन सुविधाहरु उपलब्ध गराईने छ -

६.२.१ यातायात, खाजा, पत्रपत्रिका, संचार तथा अनय प्रयोजनका लागि पूर्णकालीन सदस्यहरुलाई मासिक रु. १६,००० (सोह्र हजार रुपैया) उपलब्ध गराईने छ ।

६.२.२ समितिको काममा देशभित्र भ्रमण गर्दा दैनिक भत्ता र होटलवास खर्च गरी प्रतिदिन जम्मा रकम रु. ९०० (नौ सय) र देश बाहिर भ्रमण गर्दा दैनिक अमेरिकी डलर १२५ उपलब्ध गराइनेछ ।

६.२.३ समितिको बैठकमा उपस्थित हुने संयोजक, सदस्य र आमन्त्रित सदस्यहरुलाई नियमानुसारको बैठक भत्ता उपलब्ध गराईनेछ ।

७. कर्मचारी उपलब्ध गराउनेः समितिको कामको लागि निम्न अनुसारको कर्मचारी आवश्यक हुनेछ जसको व्यवस्था बोर्ड सचिवालयले करारमा नियुक्ती गरी मिलाउनेछ ।

क)	कार्यालय व्यवस्थापक, ना.सु.सरह (कम्प्यूटरको समेत कार्य गर्ने गरी)	१ जना
ख)	कार्यालय सहयोगी	१ जना

ख. मिति २०७१।५।१९ मा गठित समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउन वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको निवर्तमान अध्यक्षलाई पदेन सदस्यको रुपमा रहने गरी एक सदस्य थप गर्ने ।

(६) घरेलु कामदाका लागि ३० कार्य दिनको सीप तालीम सम्बन्धी तयार पारिएको पाठ्यक्रमहरु स्वीकृति सम्बन्धमा

घरेलु कामदारका लागि ३० कार्य दिन भएको आवासीय सीप तालीम सम्बन्धी पाठ्यक्रम, २०७२ लाई स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

(७) सुरक्षित गृह सञ्चालन कार्यविधि सम्बन्धमा

वैदेशिक रोजगारमा गई समस्यामा परेका कामदारहरुका सेवा दिन विदेश र स्वदेशमा सुरक्षित गृह सञ्चालनको लागि तयार पारिएको कार्यविधि बोर्ड सदस्यहरुबाट आएको सुझाव समेत समावेश गरी स्वीकृतिको लागि श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयमा सिफारिश गर्ने ।

(८) मलेशियामा श्रम सम्झौता गर्न जाने टोलीको आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा

नेपाल र मलेशियाबीच द्विपक्षीय श्रम सम्झौता गर्न टोली खटाउने र त्यसको खर्च व्यहोर्ने सम्बन्धमा बैठकमा छलफल गरियो ।

(९) नजिकका हकवाला दाजुभाईलाइ आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा

श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीको सिलशीलामा विदेशमा करार अवधिभित्रै मृत्यु भएका कामदाहरुका हकवालामध्ये कामदारले पालन पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, बाबु, आमा, छोरा छोरी समेत नभइ दाजु र भाई हकवाला भनी सिफारिश प्राप्त भएकोले यस पूर्व पनि मृतकको शव जिम्मा लिने र काजकिरिया गर्ने पति, पत्नी, बाबु, आमा, छोरा छोरी बाहेकका प्रचलित कानुन बमोजिम अन्य हकवालालाई वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०६८ को परिभाषा (ण) अनुसार आर्थिक सहायता दिई आएको सन्दर्भमा हाल पेश हुन आएका निम्न मृतकका सन्दर्भमा निम्नानुसारको आर्थिक सहायता हकवाला दाजु भाईलाई उपलब्ध गराउने ।

सि. नं.	मृतकको/ कामदारको नाम	हकवालाको नाम	नाता	ठेगाना	श्रम स्वीकृति मिति	आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने रकम	मृत्यु भएको मिति
१.	रमेश परियार	आइबहादुर दमाई र दिनेश परियार	दाजुभाई	सिरिसे ८ उदयपुर	२०७१।१०।२८	५०,०००।- (पचास हजार मात्र)	२०७१।११।१७

(१०)अनिस खलिङ राई बचाउ अभियान समितिको संकलित रकम फिर्ता गर्ने सम्बन्धमा

साउदी अरबमा पाकिस्तानी नागरिक बंगाल खान मिसंल दिनको हत्या गरेको आरोपमा मृत्यु दण्ड सजाय पाएका संखुवासभा जिल्ला मत्स्यपोखरी-३ निवासी अनिस खालिङ राईको जीवन रक्षाको लागि अनिस खालिङ राई बचाउ अभियान समितिले जम्मा गरेको रकम रु. ८०,५९,९५०।- नीजको जीवन रक्षाको लागि खर्च गर्नु नपरेको र सो समितिले उक्त रकम फिर्ता माग गरेको सम्बन्धमा आगामी बैठकमा थप छलफल गर्ने ।

च) मिति २०७२/३/२१ गतेको बैठकका निर्णयहरू

(१) बोर्डको आगामी आर्थिक वर्ष २०७२।०७३ को बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने सम्वन्धमा

बोर्डको आगामी आर्थिक वर्ष २०७२।०७३ को बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।

(२) अनिश खालिङ्ग राई बचाउ अभियानवाट संकलन गरेको रकम फिर्ता गर्ने सम्वन्धमा

अनिश खालिङ्ग राई बचाउ अभियान समिति चावहिल, काठमाण्डौले बोर्ड सचिवालयले तोकेको खातामा जम्मा गरेको रकम कल्याणकारी कार्यमा खर्च गर्ने गरी बोर्डको खातामा नै राख्ने । उक्त समितिवाट उठाई बाँकी रहेको रकम समेत बोर्डको खातामा जम्मा गर्नका लागि उक्त समितिलाई पत्राचार गर्ने । यसका लागि श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयसँग अनुमति लिई प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।

अनुसूची ७

वैदेशिक रोजगारमा गई मृत्यु भएका कामदारहरुको देशगत मृत्युको विवरण

सि. नं.	देश	मृत्युको कारण											प्रतिशत
		Cardiac Arrest	Traffic Accident	Natural Death	Suicide	Heart Attack	Work Place Accident	Murder	Other	Male	Famale	जम्मा	
1	मलेशिया	142	24	85	44	39	50	0	41	422	3	425	48
2	साउदीअरब	28	57	111	33	13	28	0	3	274	0	274	31
3	कतार	68	14	31	12	15	31	0	7	178	0	178	20
4	यु.ए.ई	15	9	12	7	9	4	0	1	55	2	57	6
5	कुवेत	2	11	1	10	9	0	0	0	32	1	33	4
6	दक्षिण कोरिया	2	3	1	5	1	0	0	0	12	0	12	1
7	बहराइन	4	1	3	1	1	1	0	1	12	0	12	1
8	ओमन	3	0	0	0	0	0	0	1	3	0	3	0
9	जापान	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
10	अफगानिस्तान	2	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0
11	माल्दीप्स	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
12	पोल्याण्ड	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
13	युगाण्डा	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
14	जर्मनी	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
	जम्मा	268	119	245	112	89	114	0	55	996	6	1002	114
	प्रतिशत	27	12	24	11	9	11	0	5	99	1	100	

अनुसूची ८

राजदूतावासमार्फत गरिएका प्रवर्द्धनात्मक र अन्य कार्यहरुको खर्च विवरण

क्र.सं.	राजदूतावास	विवरण	कैफियत
१	नेपाली राजदूतावास, मलेशिया	• कर्मचारी तलव रु.१८,००,०००।-, सुरक्षित गृह रु.५,००,०००।- र उद्धारमा रु.१५,००,०००।-	
२	नेपाली राजदूतावास, कतार	• कर्मचारी तलव रु.२१,३१,९८२।-, सुरक्षित गृह रु.५,००,०००।- र उद्धारमा रु.१५,००,०००।-	
३	नेपाली राजदूतावास, साउदी अरब	• कर्मचारी तलव रु.६१,००,०००।-, सुरक्षित गृह रु.५,००,०००।- र उद्धारमा रु.१५,००,०००।-	
४	नेपाली राजदूतावास, यु.ए.इ.	• कर्मचारी तलव रु.१२,३२,८७५।-, सुरक्षित गृह रु.५,००,०००।- र उद्धारमा रु.१५,००,०००।-	
५	नेपाली राजदूतावास, कुवेत	• कर्मचारी तलव रु.१३,७५,०००।-, सुरक्षित गृह रु.५,००,०००।- र उद्धारमा रु.१५,००,०००।-	
६	नेपाली राजदूतावास, दक्षिण कोरिया	• गाडी खरिद गर्न रु.४१,६०,५२०।- र शव नेपाल ल्याउन रु.७,००३,६०४।-	

वैदेशिक रोजगारमा जाने नेपाली कामदारहरुलाई अत्यन्त जरुरी सूचना

वैदेशिक रोजगारका लागि गएका कतिपय नेपाली कामदारहरु दलालको लहलहैमा लागी भारतको बाटो हुँदै जाँदा बाटोमा र गन्तव्यमा पुगेपछि पनि शारीरिक र मानसिक शोषण, हिंसा वा यातनामा पर्ने गरेका, सुरक्षित नभएका र उद्धार गर्न पनि कठिनाइ हुने गरेका सूचनाहरु बिदेशस्थित ने पाली राजदूतावास र संघ संस्थाबाट थाहा हुने गर्दछ। यसरी जाँदा उद्धार कार्यमा अवरोध आउने, दुर्घटना, अङ्गभङ्ग वा मृत्यू भएमा आर्थिक सहायता तथा बीमा लगायतका सुविधा समेत नपाइने हुँदा गैरकानूनी बाटो भएर नजान र अभिमुखीकरण तालीम लिई वैदेशिक रोजगार विभागवाट श्रम स्वीकृति लिएर मात्र जान र पठाउन सम्बन्धित सरोकारवालाहरुलाई अनुरोध छ ।

- वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

अनुसूची ९

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

२०७२ असार मसान्त सम्मको यथार्थ आय/व्यय विवरण (रु.)

क) आय तर्फ :				
१	गत आ.व.को जिम्मेवारी सारेको			२६५७८८७६०६।३३
२	२०७१ श्रावण देखि ०७२ असार मसान्त सम्मको जम्मा आम्दानी			
	क)	वै.रो.विभागबाट निकासा	८१७,६३४,००८।५३	१,००१,३५६,२५३।००
	ख)	श्रम स्वीकृतीबाट (EPS)	८,८९६,०००।००	
	ग)	विभिन्न बैंकबाट प्राप्त ब्याज	१७०,८९०,८४४।७०	
	घ)	टेण्डर फारम विक्रीबाट प्राप्त	१९,८००।००	
	ङ)	विविध आम्दानी	७०६,२८३।७७	
	च)	गत विगत आ.व.को पे.फ.बाट आम्दानी	३,२०९,३१६।००	
३	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनूदान			३४,४३८,३४४।४८
	क)	बिमा कर कट्टि फिर्ताको निकाशा अनुदान	३४,४३८,३४४।४८	
आय तर्फको जम्मा रु.				**३,६९३,६८२,१९३।८१**
ख) व्यय तर्फ :				
१	विमा कर कट्टि भुक्तानी खर्च		१५,१५८,२९७।७३	
२	चालू खर्च तर्फ		९,१६०,७११।११	३८५,३९७,९३०।६१
३	पूँजीगत खर्च		७,८९९,७२४।००	
४	कार्यक्रम खर्च		३५३,१७९,१९७।७७	
कोष खातामा मौज्दात:				
१	विभिन्न बैकको FIXED A/C मा		३,१००,०००,०००।००	३,३०५,०७४,९४७।२०
२	विभिन्न बैंकको CALL A/C मा		१४४,१३१,१४४।७७	
३	विभिन्न बैंकको CURRENT A/C मा		६०,९४३,८०२।४३	
व्यय तर्फको जम्मा रु.				**३,६९०,४७२,८७७।८१**
कल्याणकारी कोषमा ०७२ श्रावण जिम्मेवारी सर्ने रकम				३,३०५,०७४,९४७।२०

अनुसूची - १०

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालयको विभिन्न “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरुमा Fixed A/C, Call A/C, र Current A/C मा २०७२ असार मसान्त सम्ममा रहेको रकमको विवरण (रु.)

सि.नं.	बैंकको नाम	खाताको कुल मौज्दात	०७१/७२ मा आर्जन गरेको ब्याज र अन्य आम्दानी
१	जनता बैंक लि.	२०९,९९३,१९३।५४	११,२६०,१५१।००
२	मेगा बैंक लि.	१,०१७,४३८।९१	३,९६६,५४८।६१
३	एन.सी.सी.बैंक लि.	२०५,६९६,७३९।५४	१०,६४९,५७३।५१
४	सिभिल बैंक लि.	२०५,१९९,७८९।५४	८,६८६,७९३।७३
५	लुम्बिनी बैंक	१८३,६७६,३८६।०५	६,१२३,७९२।११
६	सेञ्चूरी बैंक लि.	२०५,२१६,४१२।४२	९,६८१,०६८।६०
७	ग्लोबल आई.एम.ई. बैंक लि.	२१२,१४२,९२७।३६	११,९३६,७०३।३९
८	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	२०५,१६४,७५९।३२	१०,६०९,५५३।९५
९	हिमालयन बैंक लि.	१०,०००।००	०।००
१०	प्रभु बैंक लि.	५०,४१४,६९३।३६	२७१,१०२।४८
११	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	१८६,७५२,१५७।०२	१३,२२६,०७४।१६
१२	सानिमा बैंक लि.	१५३,३८१,२३२।५३	४,२९४,८८१।०५
१३	ग्रान्ड बैंक लि.	६२,३९३,४२९।०४	५,४४५,२०७।५६
१४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	५२,८९०,८९०।०६	५,८६४,८५३।०७
१५	सनराइज बैंक लि.	२०४,२८०,३८६।२७	७,७१९,०५६।८५
१६	एन.एम.बी. बैंक लि.	२०३,५५८,२४६।६१	४,०९७,९०६।३०
१७	बैंक अफ काठमाडौं लि.	४०,०००।००	०।००
१८	एन.आई.सी.एयिा बैंक लि.	२१२,६८६।७७	३,५००,७७९।१६
१९	सिद्धार्थ बैंक लि.	१९३,९२,६६१।१६	६,९५०,६९५।०४
२०	कुमारी बैंक लि.	२०५,२७३,५७२।५८	१०,६०९,७४३।९०
२१	लक्ष्मी बैंक लि.	१९४,४४८,२४५।२३	६,४२५,२४०।५६
२२	सिटिजन्स् बैंक लि.	२०९,८४८,०६८,९७	९,८४८,०६८।९७
२३	एभरेष्ट बैंक लि.	५०,९०८,८३७।१६	९०८,८३७।१६
२४	एभरेष्ट बैंक लि.	१०३,७१४।०७	१,०६४।१७
२५	एभरेष्ट बैंक लि., Call A/C	६५,५६१,८७७।८४	१८,८१३,१४९।३७
२६	एभरेष्ट बैंक लि., Current A/C	२३,३१५,७५८।६०	०।००
२७	एभरेष्ट बैंक लि., बीमा कर कट्टि	१९,२८३,८४३।२५	
	जम्मा	**३,३०४,७७४,९४७।२०**	**१७०,८९०,८४४।७०**

अनुसुची - ११

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय

आ.व. ०७१।७२ को वार्षिक कार्यक्रममा भएको खर्चको विवरण

सि. नं.	कार्यक्रम	स्वीकृत बजेट (रु.)	खर्च रकम (रु.)	खर्च रकमको प्रतिशत	कैफियत
१	वार्षिक प्रतिवेदन तयारी एवं प्रकाशन	१५०,०००।००	१३९,६४५।००	९३.१०	
२	बै.रो. सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन	५,५५०,०००।००	११,१३०,९९२।००	२०१.३८	
३	कल्याणकारी कार्य, उद्धार एवं सामाजिक सुरक्षा	१९०,०००,०००।००	२७४,४७३,३४२।००	१४४.४६	
४	वैदेशिक रोजगार तालीम सम्बन्धी	४८,२५०,०००।००	२८,८०१,०८२।००	५९.६९	
५	पुनःस्थापन र पुनःएकीकरण कार्यक्रम	११७,०००,०००।००	२,४७८,२५७।००	२.१२	
६	संचार माध्यमबाट चेतनामूलक कार्यक्रम	१८,५८०,०००।००	११,२१९,२३३।००	६०.३८	
७	वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धनात्मक कार्य	४९,८००,०००।००	१६,२३९,३४२।००	३२.६१	
८	वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी जानकारीमूलक सामग्री उत्पादन प्रकाशन, छपाई एवं खरिद र वितरण	५,१००,०००।००	४,८५६,२८४।००	९५.२२	
९.	वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान	७,५००,०००।००	९४९,७२८।००	१२.६६	
१०	कानूनी व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल	५००,०००।००		-	
११	नीतिगत एवं संस्थागत सुदृढीकरण र क्षमता विकास	८,०००,०००।००	५,९६९,८८६।००	७४.६२	
१२	वैदेशिक रोजगार स्थानीयकरण कार्यक्रम	३७,०००,०००।००	३,८१२,२५५।२५	१०.३०	
१३	भौतिक पूर्वाधार विकास र सुदृढीकरण	५,०००,०००।००		-	
१४	श्रम बैंक वा कोष बनाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी कल्याणकारी कार्य गर्ने	१००,०००,०००।००	१,६८२,५५०।२६	१.६८	
१५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४,०००,०००।००	६४५,२८८।००	१६.१३	
१६	नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान (अलेखवद्ध कामदारहरुका लागि औषधी उपचार, अलपत्र परेको शव ल्याउने, उद्धार सम्बन्धी अन्य कार्य आदि), कर्मचारीहरुको तलब भत्ता समेत	१६,७००,०००।००	४७६,९९३।००	२.८६	
१७	कार्यक्रम भ्रमण खर्च	१,०००,०००।००	३९५,९१०।००	३९.५९	
१८	पूँजीगत तर्फ	६,५००,०००।००	७,८९९,७२४।००	१२१.५३	
१९	कार्यालय संचालन खर्च	१०,०००,०००।००	९,०५९,१२१।१	९०.५९	
	कुल जम्मा	**६३०,६३०,०००।००**	**३७०,२२९,६३२।६**	**५८.७१**	

वित्तिय प्रगति प्रतिशत **५८.७१**

बैदेशिक रोजगारमा जान चाहनेले ध्यान दिनु पर्ने कुरा

१. जानु अघि आम्दानी र खर्चको राम्रोसँग तुलना गर्नु पर्दछ, खर्च बढी हुने गरी अरुको लहलहैमा र उक्साहटमा लागि बैदेशिक रोजगारमा जानु हुँदैन । आफ्नो सीप र क्षमता अनुसार स्वदेश भित्र पनि रोजगारीको अवसर हुन्छन । त्यसको ख्याल गर्नु पर्दछ ।

२. वैदेशिक रोजगारमा जानुपर्दा के काममा जाने हो ? यकीन भई कामसँग सम्वन्धित सीप सिकेर मात्र जानु पर्छ । (जस्तै सिकर्मी, डकर्मी, Carpenter, Waiter, Cook, Electrician, Plumber, Driving, Machine Operator, Care Giver, Cleaner आदि) ।

३. तपाईलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने मान्छे ठगी गर्ने दलाल पनि हुन सक्छ, यसबारे बिचार गर्नुहोस् । जान्ने बुझ्नेसँग छलफल र सल्लाह गर्नुहोस् । तपाईको गाउँका शिक्षक, गा.वि.स सचिव, सामाजिक परिचालकले सहयोग गर्न सक्दछन् । यसका अतिरिक्त गाउँमा पारालिगलका सदस्य वा सचेतना समूहका सदस्य भए उनीहरुसँग पनि सल्लाह लिन सकिन्छ ।

४. वैदेशिक रोजगारमा जाँदा भरपर्दो मेनपावर कम्पनीमार्फत मात्र जानुपर्दछ । सकभर व्यक्तिगत भिषामा जानु हुँदैन ।

५. वैदेशिक रोजगारमा जान वैदेशिक रोजगार बिभागबाट अनिवार्य रुपमा श्रम स्वीकृति लिनुपर्दछ । यसरी श्रम स्वीकृति लिएर गएमा अप्ठयारोमा पर्दा सरकारबाट उद्धार गर्न सहयोग मिल्छ । साथै, कुनै प्रकारको दुर्घटनामा परेमा वा बिरामी भएमा आर्थिक सहायता र औषधि उपचार खर्च प्राप्त हुन्छ ।

६. जानु अघि कम्तिमा २ वर्षका लागि बीमा गराउनु पर्दछ, साथै, स्वास्थ्य परीक्षण गराउनु पर्दछ ।

७. काम गर्न जाने देशको रहन सहन, धर्म संस्कृति, व्यवहार, चालचलन, कार्य वातावरण हवाई यात्रा बारेमा जानकारी लिन अनिवार्य रुपमा पूर्व-प्रस्थान अभिमुखीकरण तालीम लिनु पर्दछ । यो तालीम लिन रु.७००।- मात्र खर्च लाग्दछ ।

८. आफूले काम गर्न जाने कम्पनीसँग गर्ने काम, तलब, सुविधा सम्बन्धमा बुझेर करार गर्नुपर्छ । करार नेपाली भाषामा पनि गर्नुपर्छ ।

९. भिषा प्राप्त भएपछि मात्र कम्पनीलाई पैसा बुझाउनु पर्दछ । पैसा बुझएपछि भरपाई वा रसिद लिनु पर्छ ।

१०. विदेश जाँदा स्वदेशी विमानस्थल (त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल) बाट मात्र जानुपर्छ, नत्र ठगिमा वा हिंसामा पर्न सकिन्छ । उजुरीको लागि प्रमाण समेत जुट्दैन ।

११. पासपोर्ट, भिषा, बीमा, श्रम स्वीकृतिपत्र र करारपत्रको फोटोकपी परिवारमा छोड्नुपर्छ र आफुसँग पनि राख्नुपर्दछ ।

१२. वैदेशिक रोजगारको क्रममा ठगीमा परे वैदेशिक रोजगार बिभागमा उजुरी गर्नुपर्छ, उजुरी कामदार स्वयं वा उस्को नातेदारले पनि गर्न सक्दछ ।

- बैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डको सचिवालय
फोन नं. ०१-४१०५०६८
Website: www.fepb.gov.np